

CONCRETISERING RIJKSINCASSOVISIE

AUTEUR(S)	: André de Meulder en Sander van Montfort
DOCUMENTNUMMER	: PH20160230-AdM-SvM-jz Rijksincassovisie
VERSIE	: 1.0
STATUS	: Final
BRON	: Atos Consulting
DOCUMENTDATUM	: 29 november 2016
AANTAL PAGINA'S	: 68

Inhoud

1	Achtergrond en vraagstelling	4
1.1	Achtergrond	4
1.2	Vraagstelling	4
2	Aanpak onderzoek.....	5
3	Incasso binnen overheidsorganisaties	6
3.1	De overheid als schuldeiser	6
3.2	Soorten schuld.....	6
3.3	Invorderingsregimes en -regelgeving.....	6
4	Realisatie van de Rijksincassovisie	8
4.1	Doelstelling 1: Transparantie	8
4.2	Doelstelling 2: Afstemming tussen overheidsorganisaties	10
4.3	Doelstelling 3: Maatwerk.....	12
4.4	Doelstelling 4: Voorkomen onnodige schuldenoploop	14
5	Meerwaarde beslagregister.....	16
6	Verbreding beslagregister.....	17
6.1	Voornemens tot aansluiting	17
6.2	Eigenaarschap	18
6.3	Wettelijke basis en privacy	18
6.4	Informatiebeveiliging van het verbrede beslagregister	19
6.5	Kosten	19
6.6	Belemmeringen en randvoorwaarden.....	20
6.7	Risico's	20
6.8	Technische realisatie	21
6.9	Vervolgstappen	21
7	Actieplan implementatie Rijksincassovisie.....	23
7.1	Verbreding van het beslagregister	24
7.2	Realisatie vereenvoudiging beslagvrije voet.....	25
7.3	Harmoniseren invorderingsregimes belasting- en toeslagschulden	26
7.4	Informatie aan burgers door Rijksoverheid	26
7.5	Best practices Informatievoorziening incassoprocedures.....	27
7.6	Gebruik van kwadrantenmodel.....	27
7.7	Aanpak vroegtijdige signalering problematische schulden	28
7.8	Haalbaarheidsonderzoek beperken incassokosten burger.....	29
7.9	Clustering Rijksincasso	29
7.10	Pioniertraject Behoorlijke & Effectieve Invordering	30
8	Conclusies en aanbevelingen	32
8.1	Conclusies en aanbevelingen Rijksincassovisie	32
8.2	Conclusies en aanbevelingen verbreding beslagregister.....	32
	Bijlage 1 Geïnterviewde partijen	33
	Bijlage 2 Bevindingen interviews overheidsorganisaties	34
	Bijlage 3 Geraadpleegde documenten	58

versie: 1.0

Bijlage 4a Het beslagregister	59
Bijlage 4b Toelichting beslagregister door KBvG	63
Bijlage 5 Informatiebeveiliging van het beslagregister	66

1 Achtergrond en vraagstelling

1.1 Achtergrond

De Rijksincassovisie¹ heeft mede tot doel overheidsorganisaties meer samen te laten werken, zodat beter rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en omstandigheden van mensen met schulden. Het onnodig oplopen van schulden moet worden voorkomen en de visie dient te leiden tot een betere bescherming van de beslagvrije voet en een besparing op bijkomende kosten verbonden aan inning van de vorderingen.

Het beslagregister, dat 1 januari 2016 operationeel is geworden voor gerechtsdeurwaarders, levert een belangrijke bijdrage als het om afstemming tussen gerechtsdeurwaarders gaat. Het kabinet streeft ernaar overheidsorganisaties op dit register aan te laten sluiten. Tijdens het Algemeen Overleg 'Armoede- en schuldenbeleid' van 14 april 2016 is door de Tweede Kamer gevraagd om een nadere concretisering van de Rijksincassovisie. Welke concrete maatregelen gaan de verschillende overheidsorganisaties nemen in het kader van deze visie en op welk moment? Ook is gevraagd welke stappen nodig zijn voor verbreding van het beslagregister naar andere overheidsinstellingen en wat daarvoor een mogelijk tijdpad is.

In het overleg van 2 juni 2016 met de Tweede Kamer zijn de volgende 3 moties aangenomen:

- Nr. 340. Verzoek aan de regering om de Rijksincassovisie nog voor de zomer uit te werken in een concreet actieplan, met een overzicht van de te ondernemen acties en daaraan gekoppelde deadlines, en de Kamer periodiek te informeren over de voortgang daarvan.
- Nr. 344. Verzoek aan de regering om te bevorderen dat organisaties werk gaan maken van een sociale incasso met oog voor de menselijke maat.
- Nr. 345. Verzoek aan de regering om Rijksoverheidsinstanties zo snel mogelijk aan te sluiten op het landelijke beslagregister.

1.2 Vraagstelling

Het Ministerie van SZW heeft Atos Consulting gevraagd onderzoek uit te voeren naar de concretisering van de Rijksincassovisie.

Dit onderzoek richt zich op de beantwoording van de volgende twee vragen:

1. Welke maatregelen hebben de verschillende overheidsorganisaties genomen en gaan zij nog nemen om de in de Rijksincassovisie genoemde doelen te realiseren? Het gaat hierbij om de volgende doelen:
 - a. Transparantie
 - b. Afstemming tussen overheidsorganisaties
 - c. Maatwerk
 - d. Voorkomen van onnodige schuldenoploop
2. Wat is er nodig om de verschillende overheidsorganisaties aan te laten sluiten op het beslagregister en op welke termijn kan dit plaatsvinden? Hierbij komen de volgende aspecten van aansluiting op het beslagregister aan bod:
 - a. Voornemens tot aansluiting
 - b. Eigenaarschap
 - c. Wettelijke basis en privacy
 - d. Kosten
 - e. Belemmeringen en randvoorwaarden
 - f. Risico's
 - g. Technische realisatie
 - h. Vervolgstappen

¹ Kamerbrief over de Rijksincassovisie, 4 april 2016

2 Aanpak onderzoek

Op basis van deskresearch en interviews met de meest direct betrokken overheidsorganisaties bij de Rijksincassovisie is in kaart gebracht wat de maatregelen zijn die de verschillende organisaties hebben genomen en nog gaan nemen om invulling aan de Rijksincassovisie te geven. Deels zijn dit al eerder genomen maatregelen die passen binnen de realisatie van de Rijksincassovisie. Daarnaast is ingegaan op de voorwaarden en het bijbehorende tijdspad om aansluiting op het beslagregister mogelijk te maken. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de geraadpleegde overheidsorganisaties. Beknopte gespreksverslagen van deze gesprekken zijn in bijlage 2 opgenomen.

Met VNG en Divosa zijn geen aparte gesprekken gevoerd, omdat zij niet direct zelf uitvoerende organisaties zijn. VNG, Divosa, NVVK en MOgroep hebben eerder het pamflet '[Naar een betere aanpak van schulden en armoede](#)' aangeboden aan de vaste Kamercommissie SZW. Deze reactie is nog steeds van kracht.²

Met de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) en de Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders (SNG) heeft een aantal gesprekken plaatsgevonden over de mogelijkheden van verbreding van het beslagregister.

Over de juridische basis voor verbreding van het beslagregister is gesproken met juristen van de Ministeries van VenJ, SZW en Financiën. Tevens is hier met de SNG over gesproken.

Ter voorbereiding op deze gesprekken heeft deskresearch plaatsgevonden. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van bestudeerde documenten.

Over de resultaten van deze eerste fase is een tussenrapportage opgesteld. De Tweede Kamer is over de eerste bevindingen geïnformeerd bij brief van 1 juli 2016.³ Op 6 juli 2016 heeft een Algemeen Overleg plaatsgevonden waar de Tweede Kamer is geïnformeerd over de eerste resultaten van de concretisering van de Rijksincassovisie.

In de tweede fase van het onderzoek zijn ontbrekende inzichten uit de eerste fase aangevuld. Hierbij gaat het met name om:

- Nader onderzoek van de benodigde juridische basis voor aansluiting op het beslagregister en het gebruik ervan.
- Privacy-aspecten van aansluiting op het beslagregister door overheidsorganisaties.
- Nader onderzoek hoe en onder welke condities een pilotorganisatie binnen de Rijksoverheid een eerste aansluiting op het beslagregister kan realiseren.
- Verdere uitwerking Actieplan 'Implementatie Rijksincassovisie'.

² Brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 17 juni 2016 inzake kabinetsreactie op onderzoek Nationale ombudsman "Burgerperspectief op schuldhulpverlening" (24515, nr. 356)

³ Brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 1 juli 2016 inzake diverse toezeggingen schuldenbeleid (24515, nr. 360)

3 Incasso binnen overheidsorganisaties

3.1 De overheid als schuldeiser

De overheid is één van de grootste schuldeisers in Nederland.⁴ Het kan gaan om te innen belastingen, studieschuld, ten onrechte betaalde uitkeringen en toeslagen, verkeersboetes, parkeerboetes, niet betaalde bestuursrechtelijke premies (het Zorginstituut Nederland mag niet betaalde zorgpremies verhalen op het inkomen).

3.2 Soorten schuld

In onderstaande tabel is voor de verschillende overheidsorganisaties aangegeven op welke regelingen de schuld betrekking heeft.

Organisatie	Soort schuld
SVB	AOW, Kinderbijslag, PGB, ANW, Verzetsdeelnemers en Oorlogsgetroffenen
Belastingdienst	Belastingen en toeslagen
CAK	Wlz, WMO, Jeugdzorg
LBIO	Partneralimentatie en kinderalimentatie
UWV	WW, WAO, WIA, Ziektewet, Wajong, Toeslagenwet, WAZ
Gemeenten	Bijstand en gemeentelijke belastingen
CJIB	Incasso van justitiële vorderingen verschillende regelingen van overheidsorganisaties (met name verkeersboetes en premies zorgverzekering)
Zorginstituut Nederland	bestuursrechtelijke premie (wanbetalersregeling), bestuurlijke boetes en premie ambtshalve verzekering (onverzekerdenregeling)
DUO	Studieschuld
Waterschappen	Waterschapsbelasting

Tabel 1. Regelingen waarop schulden betrekking hebben

3.3 Invorderingsregimes en -regelgeving

Er zijn verschillende regelingen die van toepassing zijn op invordering door overheidsorganisaties. Voorbeelden zijn:

- Algemene wet bestuursrecht (Awb)
- Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
- Invorderingswet 1990
- Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990
- De regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen (deze regeling volgt uit de desbetreffende materiewetten, zie bijvoorbeeld artikel 77 van de WIA)
- Leidraad invordering gemeentelijke belastingen 2014
- Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (wet Mulder)
- Wetboeken van Strafrecht en Strafvordering
- Kostenwet invordering rijksbelastingen
- Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (o.a. voor toeslagen)
- Besluit kostenopslag inning kinderalimentaties en partneralimentaties

⁴ Kamerbrief Rijksincassovisie, 4 april 2016

versie: 1.0

- Waterschapswet

In 2009 is in de Algemene wet bestuursrecht een regeling opgenomen over bestuursrechtelijke geldschulden. In 2013 is deze regeling geëvalueerd waaruit onder andere bleek dat de beoogde eenvoudige toepasbaarheid en de uniformiteit van de regeling in de Awb worden aangetast door het naast elkaar bestaan van verschillende invorderingsmogelijkheden (er kan bijvoorbeeld ook via de burgerlijke rechter worden ingevorderd) en door de vele afwijkingen van de Awb in bijzondere wetten (zoals in de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften).⁵

De incassotrajecten van uitvoeringsorganisaties kunnen naast genoemde bestuursrechtelijke trajecten betrekking hebben op een schuld die voorkomt uit een traject van Burgerlijke Rechtsvordering of op een schuld die betrekking heeft op een strafrechtelijke geldboete. Van een strafrechtelijke geldboete is sprake wanneer door een rechterlijke uitspraak of door een strafbeschikking een geldboete wordt opgelegd.

⁵ De bestuursrechtelijke geldschuldenregeling. Titel 4.4 Awb geëvalueerd”, WODC, Ministerie van Veiligheid & Justitie, 24 december 2013.

4 Realisatie van de Rijksincassovisie

In de Rijksincassovisie zijn vier doelstellingen opgenomen. Per doelstelling beschrijven we in dit hoofdstuk de maatregelen die de verschillende geraadpleegde overheidsorganisaties hebben genomen en voornemens zijn te nemen die passen binnen deze doelstellingen. Per doelstelling is aangegeven welke lopende acties er zijn en welke aanvullende acties genomen kunnen worden om deze doelstelling nader te concretiseren.

4.1 Doelstelling 1: Transparantie

Ieder afzonderlijk incassotraject moet transparant zijn voor de schuldenaar. Maar daarnaast moet een schuldenaar ook een totaaloverzicht kunnen krijgen. Een schuldenaar moet kunnen zien welke (verschillende) schulden hij in totaal bij een overheidsorganisatie en uiteindelijk ook bij alle overheidsorganisaties samen heeft openstaan en in welk stadium van incasso deze schulden zijn.

Er is niet één incassoprocedure voor de Rijksoverheid. Er bestaan verschillende invorderingsregimes waar overheidsorganisaties zich aan te houden hebben. In paragraaf 3.3 hebben we hier voorbeelden van gegeven. Dit maakt het voor burgers lastig om helder zicht te krijgen op deze procedures als zij bij meerdere overheidsorganisaties schulden hebben. Zo zijn de procedures voor het geheel of gedeeltelijk kwijtschelden van belastingschulden door de Belastingdienst anders dan die voor toeslagschulden. In sommige gevallen mogen schulden, wettelijk gezien, worden geïnd (door middel van een beslag op een bankrekening) zonder vooraf rekening te houden met de beslagvrije voet (overheidsvorderingen). Het Zorginstituut Nederland mag bestuursrechtelijke premies direct op het loon van de schuldenaar inhouden (broninhouding).

De staatssecretaris van Financiën heeft op 20 september 2016 het wetsvoorstel '[Fiscale vereenvoudigingswet 2017](#)' ingediend. Onderdeel van dit wetsvoorstel is het harmoniseren van de verschillende regels die gelden voor de invordering van belasting- en toeslagschulden. Toeslagschulden worden onder het invorderingsregime van belastingschulden gebracht. Hiermee wordt gevolg gegeven aan een van de aanbevelingen van het rapport 'Belastingdienst, een bron van armoede? Over de invordering van belasting- en toeslagschulden'.⁶ Het is de bedoeling dat de wijzigingen per 1 januari 2019 van kracht worden. Het verminderen van het aantal invorderingsregimes draagt bij aan een grotere transparantie voor burgers.

Overheidsorganisaties informeren burgers op verschillende manieren over de incassoprocedure(s) die zij hanteren. Dit gebeurt via persoonlijke contacten (bij loketten of aan huis), telefonisch, schriftelijk (brochures, brieven), sociale media, websites, video en persoonlijke digitale dossiers (klantportalen). Een aantal overheidsorganisaties (onder andere UWV en CJIB) maakt gebruik van klantenpanels/cliëntenraden om de wijze van communicatie met burgers te bespreken. Burgers worden op verschillende momenten in het proces geïnformeerd over waar men zich in het incassoproces bevindt en welke stappen nog gezet gaan worden. Hierbij wordt ook informatie gegeven over de rechten die de schuldenaar heeft en eventuele mogelijkheden voor schuldhulpverlening. Toch is de diversiteit van de verschillende communicatie-uitingen nog groot en voor verbetering vatbaar. In de "Handreiking Behoorlijke en effectieve invordering van geldschulden" wordt ingegaan op de communicatie vanuit overheidsorganisaties richting burgers tijdens het betalings- en invorderingsproces en worden verschillende voorbeelden gegeven van brieven (onder andere dwangbevel, informatieverzoek voor vaststellen beslagvrije voet, uitleg beslagvrije voet) die overheidsorganisaties hierbij kunnen gebruiken.⁷ Deze handreiking en het bijbehorende pioniertraject draagt aan meerdere doelstellingen van de Rijksincassovisie bij. Naast

⁶ Belastingdienst, een bron van armoede? Over de invordering van belasting- en toeslagschulden. MOgroep/LOSR, december 2014.

⁷ Handreiking Behoorlijke en effectieve invordering van geldschulden, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2016.

versie: 1.0

'transparantie' ook aan de doelstellingen 'maatwerk' en het 'voorkomen van onnodige schuldenoploop'.

Steeds belangrijker worden de digitale persoonlijke dossiers (klantportalen) waarmee overheidsorganisaties burgers informeren over de openstaande schuld. Klantportalen zijn bij uitstek geschikt om inzicht te krijgen in de totale (verschillende) schulden die bij een overheidsorganisatie openstaan. Veel overheidsorganisaties hebben al dergelijke portalen ingericht (onder andere Mijn SVB/Mijn PGB, Mijn DUO, Mijn Belastingdienst, klantenportaal CJIB, LBIO). Een aantal overheidsorganisaties heeft voorbereidingen getroffen om een dergelijk portaal te starten (CAK, verschillende gemeenten (onder andere G4, Zwolle)).

Het beslagregister levert een belangrijke bijdrage aan het verhogen van de transparantie doordat gerechtsdeurwaarders meer inzicht hebben in de situatie van de schuldenaar. Beslagleggers beschikten over te weinig informatie over de beslagen die andere deurwaarders leggen. Mede hierdoor kon de beslagvrije voet slecht worden gehandhaafd en worden onnodige kosten gemaakt. Per 1 januari 2016 zijn alle gerechtsdeurwaarders aangesloten en hebben inzicht in de lopende beslagen die op een debiteur zijn gelegd. Gegevens die hierbij vastgelegd worden, zijn onder andere het soort beslag, de hoogte van de vordering, de naam van de schuldeiser, de eerste beslaglegger en indien van toepassing de beslagvrije voet en derde beslagene. De mogelijkheden voor verbreding van het beslagregister bespreken we in hoofdstuk 5 'Verbreding van het beslagregister'.

Tenslotte wordt de transparantie binnen het invorderingsdomein in hoge mate vergroot door de vereenvoudiging van de beslagvrije voet. Het kabinet verandert de regels van de berekening van de beslagvrije voet. Dit wordt veel eenvoudiger, zodat de berekening inzichtelijk is voor schuldeisers en schuldenaars. Door de vereenvoudiging van de beslagvrije voet wordt de hoogte van de afloscapaciteit makkelijker te berekenen. Er komt een berekening die uitgaat van één vast bedrag per leefsituatie, waarbij de beslagvrije voet kan worden bepaald via een beperkt aantal, eenvoudig vast te stellen gegevens en waarbij men zo min mogelijk afhankelijk is van informatieverstrekking van de schuldenaar. De Belastingdienst heeft al aangegeven waarschijnlijk met deze nieuwe systematiek in meer dan 95% van de gevallen de beslagvrije voet geautomatiseerd correct te kunnen vaststellen. Dit geldt ook voor andere beslagleggers omdat gewerkt wordt met informatie uit openbare bronnen die door de beslaglegger kan worden geraadpleegd. De ontbrekende informatie - in de huidige situatie - is over het algemeen informatie die door de schuldenaar zelf verstrekt moet worden zoals woonkosten, premie zorgverzekering en mogelijk andere inkomsten van de schuldenaar en zijn of haar eventuele partner.

Voorgestelde acties om de transparantie te vergroten zijn:

Lopende acties

- *Realisatie vereenvoudiging beslagvrije voet. Voorstel voor wetgeving in tweede helft 2016.*
- *Harmoniseren invorderingsregimes voor belasting- en toeslagschulden.*

Aanvullende acties

- *Gefaseerde verbreding van het beslagregister. Zie verder hoofdstuk 6.*
- *Verstrekken van informatie op www.rijksoverheid.nl over hoe de verschillende incasso-procedures bij overheidsorganisaties eruit zien.*
- *Vaststellen van eenvoudige, begrijpelijke weergave van incassoprocedure (inclusief termijnen, aanmaningen, herinneringen, boetes en eventuele overdracht naar de deurwaarder).*

4.2 Doelstelling 2: Afstemming tussen overheidsorganisaties

Het thema afstemming vraagt van de verschillende incasserende instanties dat zij signalen organiseren die een indicatie geven van de aflosmogelijkheden van de schuldenaar. Het verkrijgen van signalen kan bijvoorbeeld door koppeling van incassotrajecten zoals binnen de Clustering Rijksincasso of door aansluiting te zoeken bij het beslagregister dan wel vroegtijdig contact te zoeken met de schuldenaar.

De vereenvoudiging van de beslagvrije voet zal veel problemen met betrekking tot het beschermen van de beslagvrije voet wegnemen. Hierdoor houdt de schuldenaar voldoende inkomsten over om in de basale kosten van levensonderhoud te kunnen voorzien.

Het CAK, Zorginstituut Nederland (ZIN), Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl), DUO en het UWV hebben in 2014 een convenant Rijksincasso getekend waarin is afgesproken dat het CJIB de incassowerkzaamheden laat uitvoeren door de door haar geselecteerde gerechtsdeurwaarders (clustering Rijksincasso). Het CJIB gaat de deurwaarderszaken van de betrokken uitvoeringsorganisaties op een persoonsgerichte wijze uitvoeren⁸. Bij deze persoonsgerichte incasso kan bijvoorbeeld worden gedacht aan:

- Bundelen van alle openstaande incasso's per debiteur door het CJIB, zowel ten behoeve van de aanschrijving als het vervolproces.
- Alle openstaande incasso's per debiteur (geclusterd) aanbieden door het CJIB aan één deurwaarderskantoor, waardoor per debiteur één deurwaarder wordt ingezet. Nieuwe zaken op die debiteur worden door het CJIB aan dezelfde deurwaarder gestuurd, waardoor deze toegevoegd worden aan het dossier van die debiteur.
- Schulden niet onnodig opdrijven bij debiteuren die niet kunnen betalen.
- Effectief incasseren bij debiteuren die wel kunnen betalen, maar dat (mogelijk) niet willen.
- Efficiënt incasseren door de vorderingen van de betrokken uitvoeringsorganisaties te clusteren en in samenhang te behandelen.

Hiermee wordt invulling gegeven aan een aantal van de voorgestelde spelregels voor behoorlijke invordering door overheidsinstanties van de Nationale Ombudsman in 2013.⁹ Onder andere zal de praktijk zoals DUO die momenteel kent van 'No cure, No pay'-contracten met gerechtsdeurwaarderskantoren hiermee verdwijnen. Lopende zaken bij DUO zullen nog wel door de huidige gecontracteerde gerechtsdeurwaarderskantoren worden afgehandeld. Nieuwe zaken worden door de door het CJIB gecontracteerde gerechtsdeurwaarderskantoren uitgevoerd. Clustering van de Rijksincasso is een belangrijke stap in verdergaande samenwerking op het gebied van samenwerking en afstemming tussen overheidsorganisaties.

Met de komst van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) in 2012 hebben gemeenten de expliciete taak gekregen hun inwoners integrale ondersteuning te bieden bij het voorkomen en oplossen van schulden. Alle onderzochte overheidsorganisaties geven aan actief mee te werken met gemeenten op het moment dat burgers in een schuldhelpverleningstraject zitten. Het meewerken aan de totstandkoming van een schuldregeling zal verder worden vergemakkelijkt door de aanpassing van de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (Fraudewet) waardoor ook een deel van de vordering onder voorwaarden voor (gedeeltelijke) kwijtschelding in aanmerking kan komen. Het voorgestelde moratorium voor schulden dat voorzien is 1 januari 2017 van kracht te worden, biedt gemeenten middelen om een adempauze van maximaal zes maanden voor schuldenaren bij de rechter af te dwingen.

Gemeenten hebben zich georganiseerd in een aantal regionale platformen (bijvoorbeeld het Platform Oost-Nederland waaraan 40 gemeenten deelnemen) en één landelijk platform. Hierin

⁸ ZIN draagt per 1 januari 2017 alle vorderingen over aan het CAK. Dat betekent dat ZIN vanaf die datum de gerechtsdeurwaarderstrajecten die eerder door ZIN zouden zijn aangeleverd, door het CAK worden aangeleverd.

⁹ In het krijgt bij de overheid. Verstandig invorderen met oog voor maatschappelijke kosten. De Nationale Ombudsman, 17 januari 2013.

versie: 1.0

worden onderwerpen besproken als: benchmark over efficiënte inning, beleidsvraagstukken over schuldhulpverlening en maatschappelijk verantwoord incasseren.

Verder is het goed de samenwerking van de verschillende overheidsorganisaties in de Manifestgroep te noemen. Hierin werken de grootste uitvoeringsorganisaties (Belastingdienst, UWV, CAK, CBS, CIZ, CJIB, ZIN, Dienst Justis, RVO.nl, DUO, IND, Kadaster, KvK, RDW, SVB, CBR) samen om burgers en bedrijven oplossingen te bieden waarbij meerdere overheidsorganisaties zijn betrokken. Oplossingen die ervoor zorgen dat deze geen of minder last hebben van complexe regels en organisaties. Het betreft oplossingen die alleen te realiseren zijn als organisaties afzonderlijke belangen ondergeschikt maken aan het gezamenlijk doel. Schuldhulpverlening en incasso zijn twee van de onderwerpen die binnen de Manifestgroep worden besproken.

Met betrekking tot aansluiting op het beslagregister en het gebruik ervan vindt nog geen samenwerking plaats tussen de verschillende overheidsorganisaties. Nadat de besluitvorming over de verbreding van het beslagregister heeft plaatsgevonden kan een 'Gebruikersraad beslagregister' worden opgericht. Het creëren van een 'Gebruikersraad beslagregister' waarin de verschillende betrokken overheidsorganisaties zijn vertegenwoordigd kan de afstemming tussen overheidsorganisaties en KBvG/SNG rondom het beslagregister structureel vormgeven. Doel van een dergelijke Gebruikersraad is het bespreken van de gewenste functionaliteit van het beslagregister, het uitwisselen van gebruikerservaringen en het afstemmen over de doorontwikkeling van het beslagregister. In een dergelijke gebruikersraad kunnen vertegenwoordigers van de 'business'-kant van de betrokken overheidsorganisaties, ICT-architecten en functioneel beheerders deelnemen.

Voorgestelde acties om de afstemming te vergroten zijn:

Lopende acties

- *Realisatie vereenvoudiging beslagvrije voet. Voorstel voor wetgeving in tweede helft 2016.*

Aanvullende acties

- *Gefaseerde verbreding van het beslagregister. Zie verder hoofdstuk 6.*
- *Specifiek voor de afstemming tussen overheidsorganisaties het inrichten 'Gebruikersraad beslagregister'. Hierin kan de gewenste functionaliteit van een verbreed beslagregister worden besproken. Ook dit komt in hoofdstuk 6 nader aan de orde.*

4.3 Doelstelling 3: Maatwerk

Het is daarom noodzakelijk dat zowel de wetgeving als het uitvoeringsproces de mogelijkheid biedt om de incasso zo nodig op de situatie van betrokkene af te stemmen. Dit kan door bijvoorbeeld de betalingsverplichting - door middel van een betalingsregeling - aan te passen aan de beperkte draagkracht, de betalingsverplichting tijdelijk op te schorten of in het uiterste geval de schuld (gedeeltelijk) kwijt te schelden.

De mogelijkheden die overheidsorganisaties hebben om maatwerk te leveren zijn begrensd door de wettelijke invorderingsregimes waarbinnen ze opereren. Zo zijn bijvoorbeeld SVB en UWV gebonden aan de "Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen". De wetgever bepaalt zowel het incassobeleid als de -uitvoering. Voor de uitvoeringsorganisaties zijn er beleidsregels voor het bieden van maatwerk aan burgers. Een aantal van de geraadpleegde overheidsorganisaties zien ieder traject waar met de beslagvrije voet wordt gewerkt als een maatwerktraject, omdat de beslagvrije voet afhangt van de persoonlijke omstandigheden van de schuldenaar. Ook het verlenen van kwijtscheldingen wordt in die optiek gezien als maatwerk.

Onder andere SVB en UWV gebruiken de volledige aflossingscapaciteit voor terugbetalingsregelingen. Gemeenten hebben een grotere vrijheid in de uitvoering. Gemeenten gebruiken lang niet allemaal de volledige aflossingscapaciteit. Terugvordering is een discretionaire bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Gemeenten zijn conform de bepalingen van artikel 58 van de Participatiewet vrij om te besluiten niet tot volledige terugvordering over te gaan.¹⁰ In een beperkt aantal gevallen wordt een beroep gedaan op hardheidsclausules (waarbij de uitvoering van de incasso onaanvaardbaar zou zijn naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid). Voor UWV is dit in artikel 77 WIA vastgelegd. Door DUO en UWV is aangegeven dat dit in een beperkt percentage van de gevallen voorkomt.

Overheidsorganisaties proberen zoveel mogelijk samen met burgers een oplossing voor de betalingsachterstanden te vinden. Hierbij worden de wettelijke kaders zo goed mogelijk benut. Het inschakelen van gerechtsdeurwaarders varieert per overheidsorganisatie. Het UWV zet bijvoorbeeld per jaar ongeveer 1.300 gevallen door naar het CJIB (op een totaal aantal vorderingen van meer dan 200.000), die dan na een laatste aanmaning de zaak uit handen geeft aan een gerechtsdeurwaarder. Ook bij het CAK wordt in het interne minnelijke incassotraject een groot deel van de vorderingen geïncasseerd of worden betalingsregelingen getroffen. De SVB neemt een jaar de tijd om een oplossing te vinden en schakelt daarna een gerechtsdeurwaarder in.

Analyse van doelgroepen debiteuren leidt tot beter maatwerk. Voor het leveren van maatwerk is het belangrijk een onderscheid te kunnen maken in het type debiteuren en de middelen die daarbij het meest effectief zijn. Het CJIB heeft hiervoor het zogenoemde kwadrantenmodel ontwikkeld. Het CJIB gebruikt dit denkmodel om onderscheid te maken in de wijze van inning tussen 'niet willers' en 'niet kunners'. Door deze variabelen tegen elkaar af te zetten, ontstaat een kwadrant. Binnen dit kwadrant vertoont elke type debiteur ander betaalgedrag. Het (betaal)gedrag van betrokkenen bepaalt diens plaats in het kwadrant. Dit model helpt om onderscheid te maken tussen typen debiteuren en de opstelling vanuit de kant van een overheidsorganisatie die daarbij het meest passend is. Zie figuur 1.

¹⁰ Over Signaal, Sanctie en Incasso. Inspectie SZW. Juni 2013.

	Betrokkene wil betalen	Betrokkene wil niet betalen
Betrokkene kan betalen	1. Stimuleren: betaalgemak vergroten	2. Handhaven: instrumenten (dwangmiddelen) inzetten
Betrokkene kan niet betalen	3. Tijd en ruimte geven: voorzieningen inzetten	4. Opsporen en bewegen naar een ander kwadrant: per individu bekijken

Figuur 1. Kwadrantenmodel CJIB.

Bij debiteuren in kwadrant 3 is het doel te voorkomen dat incasso, inclusief de inzet van (dure) dwangmiddelen, onverkort wordt doorgezet in situaties waarin dit niet kan leiden tot voldoening van het verschuldigde bedrag, omdat betrokkene niet (volledig) kan betalen en waarin evident onredelijke situaties ontstaan. Voorzieningen die hierbij horen zijn onder andere het verruimen van de mogelijkheid om in termijn te betalen of uitstel van betaling te krijgen, het geven van extra aandacht voor schrijnende gevallen (aanpak in multidisciplinair team van het CJIB) en het meewerken aan minnelijke regelingen in het kader van de gemeentelijke schuldhulpverlening. Vanaf 1 juli 2015 is het ook mogelijk om een boete op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wahv) in termijnen te betalen indien het initiële boetebedrag op de beschikking (zonder de administratiekosten of verhogingen) 225 euro of hoger is. Vanaf 1 juli 2016 is dit ook mogelijk wanneer het bedrag na verhoging 225 euro of hoger is.

Voor een betrokkene die wel kan maar niet wil betalen (kwadrant 2) ligt de nadruk op een zekere tenuitvoerlegging met een zo beperkt mogelijke inzet van verhaal- en dwanginstrumenten. Dit betekent het zo gericht en slim mogelijk inzetten van passende handhavingsmiddelen.

Voor een debiteur die niet kan en niet wil betalen (kwadrant 4) moeten via maatwerk de juiste instrumenten worden ingezet waardoor betrokkene naar een ander kwadrant beweegt. Van belang is hier ook het inwinnen van informatie om met behulp van relevante data middelen te vinden die betrokkene in beweging brengen.

De afgelopen jaren is de ruimte voor het treffen van afbetalingsregelingen toegenomen. Het voorbeeld van de standaard betalingsregeling bij het CJIB voor boetes boven de 225 euro is al genoemd. UWV kent betalingsregelingen binnen 1 jaar met een mogelijke uitloop naar 3 jaar. Als een burger, rekening houdend met zijn beslagvrije voet, de boete niet binnen een bepaalde termijn kan betalen, verlaagt de SVB de op te leggen boete. Deze termijn bedroeg een jaar en is nu verruimd naar drie jaar. Voor een aantal gemeenten geldt dat als burgers zelf met een voorstel komen en dit leidt binnen een bepaalde periode (meestal 36 of 60 maanden) tot volledige terugbetaling van de schuld, de gemeente akkoord gaat zonder zelf een onderzoek naar de draagkracht in te stellen.

Verschillende overheidsorganisaties proberen in een vroegtijdig stadium signalen op te pikken van burgers die in een problematische schuldsituatie terecht dreigen te komen (vroegsignalering). Dit geldt onder andere voor het CAK en het UWV. Medewerkers van zowel de klantcontactcentra als de back-office medewerkers worden getraind welke signalen dit zijn en hoe daarop te reageren. Het gaat vaak om nieuwe cliënten die geen reactie geven op brieven of contact. De medewerkers gaan actief bevragen naar de inkomenssituatie en betalingsmogelijkheden. Ook wijzen zij op de mogelijkheden van schuldhulpverlening. Uiteraard moet dit wel passen binnen de reikwijdte van de publiekrechtelijke taak die de betrokken overheidsorganisaties hebben.

Voorgestelde acties om maatwerk te vergroten zijn:

Aanvullende acties

- *Onderzoeken gebruik kwadrantenmodel door andere overheidsorganisaties. Op basis van de uitkomsten hiervan verbreding gebruik kwadrantenmodel om beter te kunnen bepalen voor welke debiteuren maatwerk nodig is.*
- *Verkennen van de mogelijkheden 'Aanpak vroegtijdige signalering problematische schulden' door meerdere overheidsorganisaties. Onderzoek of opgedane ervaringen bij de overheidsorganisaties die dit nu doen, kunnen worden verwerkt in een best practice voor andere organisaties die hier nog geen/minder ervaring mee hebben.*

4.4 Doelstelling 4: Voorkomen onnodige schuldenoploop

Bij een bovenmatig beroep op de afloscapaciteit van de schuldenaar, waardoor de schuldenaar niet in de positie verkeert om tot tijdige betaling over te gaan, hebben met name de in rekening gebrachte extra incassokosten, een schuld ophogend effect, zonder dat zij de betaling van de vordering dichterbij brengen.

Wettelijk is vastgelegd (o.a. in de Algemene wet bestuursrecht) welke incassokosten in rekening gebracht kunnen worden. Dit zijn over het algemeen maximale percentages en kosten. Overheidsorganisaties kunnen lagere kosten in rekening brengen. De gemeenten Utrecht en Zwolle bijvoorbeeld maken in beperkte mate gebruik van de mogelijkheden die de AWB biedt tot verhoging van de vordering.

Er kunnen verschillende redenen zijn waardoor een onnodige schuldenoploop ontstaat.

Voorbeelden daarvan zijn:

- Lastige inschatting van inkomen door burgers
- Onjuiste bepaling beslagvrije voet
- Onevenredig hoge boetes in verhouding tot de hoogte van de schuld

De verschillende overheidsorganisaties treffen verschillende maatregelen om deze onnodige schuldenoploop te voorkomen.

Lastige inschatting van inkomen door burgers

Veel schulden ontstaan doordat burgers vooraf de hoogte van hun inkomen of hun persoonlijke situatie slecht kunnen inschatten. Hierdoor worden te hoge uitkeringen of toeslagen verstrekt, die vervolgens weer moeten worden teruggevorderd. Beter voorlichting over de desbetreffende regelingen kan er aan bijdragen dat (nodeloos) schulden ontstaan.

Onder andere de Belastingdienst, UWV en een aantal gemeenten richten zich op verbetering van de voorlichting (aan de voorkant). Dit zal overigens het ontstaan van terugvorderingen bij toeslagen nooit helemaal oplossen, omdat hier wordt gewerkt met een systematiek van werken met schattingen, voorschotten en definitieve vaststelling.

Onjuiste bepaling beslagvrije voet

Onnodige extra incassokosten worden uiteraard ook voorkomen door een correcte bepaling van de beslagvrije voet. Ook hier kan de vereenvoudiging van de beslagvrije voet een belangrijke rol spelen. Als de beslagvrije voet correct is vastgesteld kunnen schuldeisers beter inschatten of het doorzetten van hun incassomaatregelen zinvol is.

Ook het beslagregister levert een bijdrage aan het verminderen van onnodige kosten.

Beslagleggers beschikken over te weinig informatie over de beslagen die anderen leggen. Hierdoor kon de beslagvrije voet slecht worden bewaakt en werden onnodige kosten door beslagleggers/schuldeisers gemaakt. De mogelijkheden voor verbreding van het beslagregister bespreken we in hoofdstuk 6 'Verbreding van het beslagregister'.

versie: 1.0

Onevenredig hoge boetes in verhouding tot de hoogte van de schuld

Belangrijk is verder de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in 2014 geweest, waarbij de evenredigheid van boetes in relatie tot de hoogte van de invordering in het kader van sociale zekerheidswetgeving is vastgesteld.¹¹ Voorheen kon het voorkomen dat een boete van 150 euro (was de minimale boete) werd opgelegd bij een schuld van 13 eurocent.

Ten slotte is een belangrijke maatregel die veel overheidsorganisaties hebben getroffen de doorverwijzing naar de gemeentelijke schuldhulpverlening.

Voorgestelde acties om de onnodige schuldenoploop te vergroten zijn:

Lopende acties

- *Realisatie vereenvoudiging beslagvrije voet. Voorstel voor wetgeving in tweede helft 2016.*

Aanvullende acties

- *Uitwerken effecten van in beperktere mate gebruikmaken van de wettelijke mogelijkheden voor het in rekening brengen van incassokosten. Per organisatie dient de haalbaarheid en wenselijkheid hiervan te worden bepaald.*
- *Gefaseerde verbreding van het beslagregister. Zie verder hoofdstuk 6.*

¹¹ Centrale Raad van Beroep, 24 november 2014.

5 Meerwaarde beslagregister

Aanleiding voor de totstandkoming van het beslagregister was de noodzakelijke betere bescherming van de beslagvrije voet. Doordat een beslaglegger te weinig informatie heeft over de beslagen die anderen leggen, kan de beslagvrije voet slecht gehandhaafd worden (waardoor burgers onder het bestaansminimum kunnen komen) en worden onnodige kosten gemaakt. Het beslagregister biedt hier een oplossing voor.

In een brief aan de Tweede Kamer van 8 april 2013 naar aanleiding van het kabinetsstandpunt Paritas Passé, heeft het kabinet de aanbeveling van het rapport om een landelijk beslagregister in te richten overgenomen. Vanaf 1 januari 2015 is het beslagregister opgeleverd en ingericht. Het beslagregister is een digitaal register waar in eerste instantie gerechtsdeurwaarders en later ook andere beslagleggende partijen op kunnen aansluiten.

Het beslagregister heeft ten doel:

1. Te voorkomen dat de schuldeiser, in onwetendheid omtrent de beslagpositie van de schuldenaar, proces- en/of executiekosten maakt, althans die kosten zoveel mogelijk te beperken.
2. Te bevorderen dat de beslagvrije voet van de schuldenaar op de juiste wijze wordt vastgesteld en toegepast.

Gegevens die hierbij vastgelegd worden, zijn o.a. het soort beslag, de hoogte van de vordering, de naam van de eiser, de eerste beslaglegger en indien van toepassing de BVV en derde beslagene.

Ook wordt door het beslagregister voor alle aangesloten partijen duidelijk wie bij een derde beslag de verdeler is: de partij die de gelden van de inkomstenverstrekker ontvangt en verdeelt onder de partijen die beslag hebben gelegd. Ook voor inkomstenverstrekkers zal bij een hoge aansluitingsgraad op het beslagregister de werkdruk dus afnemen, omdat zij nog maar met een gerechtsdeurwaarder van doen hebben.

Op dit moment zijn alle gerechtsdeurwaarders aangesloten op het beslagregister. Om de doelstellingen van het beslagregister te behalen, zullen ook andere invorderingsgerechtigde organisaties zoals de Belastingdienst, UWV, CAK en het Zorginstituut Nederland en gemeenten en waterschappen moeten aansluiten op het beslagregister. Het aantal lopende beslagleggingen zou daarmee verhoogd worden met naar schatting 800.000.¹² Het gaat hier dan om executoriale derdenbeslagen en vereenvoudigd derdenbeslag.

¹² Inschatting van de KBvG

6 Verbreding beslagregister

6.1 Voornemens tot aansluiting

Alle geraadpleegde overheidsorganisaties zien de meerwaarde van het beslagregister en staan positief tegenover het beslagregister en de verbreding ervan. Niet alle overheidsorganisaties zien overigens direct de voordelen voor de eigen organisatie. Dit heeft over het algemeen te maken met de mogelijkheden die zij hebben om te verrekenen of pseudo-verrekenen (verrekenen binnen de SUWI-keten) en de preferente schuldpositie die de vordering heeft. Preferente schuldeisers zijn schuldeisers die voorrang hebben ten opzichte van andere schuldeisers. Deze partijen erkennen echter duidelijk hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om aan te sluiten op het beslagregister en daarmee bij te dragen aan lagere kosten voor zowel (potentiële) beslagleggers als schuldenaren en een betere handhaving van de beslagvrije voet.

Er zijn ook overheidsorganisaties die niet zelf beslagleggingen (mogen) uitvoeren, maar dit in handen van gerechtsdeurwaarders hebben gelegd (die al toegang tot het beslagregister hebben). Voorbeelden hiervan zijn het CAK, UWV en DUO. Voor deze organisaties zou een raadpleegfunctie nuttig kunnen zijn. Op basis van de verkregen informatie uit het beslagregister kan dan in een vroeg(er) stadium een inschatting worden gemaakt van de verhaalsmogelijkheden. Deze informatie zou uiteraard ook via de gerechtsdeurwaarders kunnen worden verkregen.

Voornemens tot aansluiting op het beslagregister

Er bestaan bij de geraadpleegde organisaties geen concrete plannen om aan te sluiten op het beslagregister. Het CJIB heeft aangegeven mogelijk als pilot-organisatie te willen aansluiten op het beslagregister. Hiervoor is het wel nodig eerst de uitvoeringsconsequenties te onderzoeken.

De geraadpleegde uitvoeringsorganisaties verwachten een opdracht van het ministerie waar ze onder vallen om de wijze van aansluiting op het beslagregister en de consequenties voor hun eigen organisatie en werkwijze nader te onderzoeken. In de meeste gevallen is een voornemen tot aanpassing van de wetgeving het moment om een dergelijk onderzoek te starten. Op dat moment is het voornemen concreet en voldoende uitgekristalliseerd, zodat een beoordeling op uitvoerbaarheid mogelijk is.

Een aantal partijen geeft aan dat de Rijksoverheid de betrokken overheidsorganisaties (wettelijk) moet verplichten aan te sluiten op het beslagregister. Ook moeten de randvoorwaarden – welke gegevens bijvoorbeeld – en de privacyrechtelijke aspecten wettelijk worden geregeld.

Een aantal waterschappen en gemeenten heeft aangegeven graag zo spoedig mogelijk gebruik te willen maken van het beslagregister.

Alle partijen onderkennen dat het huidige beslagregister een eerste stap is. Volgende stappen kunnen zijn:

- (Gefaseerde) aansluiting van overheidspartijen (verbreding)
- Uitbreiden met andere incassomaatregelen (verdieping)

(Gefaseerde) aansluiting van overheidspartijen (verbreding)

Er worden nu alleen beslagleggingen in geregistreerd door gerechtsdeurwaarders. Dit betreft slechts een deel van het totaal aantal beslagleggingen. Verbreding van het beslagregister door het laten aansluiten van overheidsorganisaties is een volgende stap. Hierbij verandert de functionaliteit van het beslagregister en de vastgelegde gegevens niet, alleen het aantal gebruikers neemt toe.

Uitbreiden met andere incassomaatregelen (verdieping)

Een volgende stap zou kunnen zijn het uitbreiden van de gegevens in het beslagregister. Het beslagregister omvat nu alleen de gelegde derdenbeslagen. Daarnaast zouden (pseudo-)verrekeningen, overheidsvorderingen, broninhoudingen en wellicht betalingsregelingen in het

versie: 1.0

register opgenomen kunnen worden. Juridisch gezien zijn dit geen beslagleggingen. Ook kan het wenselijk zijn de rangorde van preferenties te zien en de status van het minnelijke traject. Voor de meeste partijen is het nog onduidelijk welke gegevens precies geregistreerd zouden moeten worden dan wel welke gegevens zij zouden willen inzien. Voor de meeste partijen is het in ieder geval belangrijk dat de beslagvrije voet wordt vastgelegd, zodat hiermee 'één versie van de waarheid' ontstaat voor alle schuldeisende partijen. Gegevens over onder meer (pseudo-) verrekeningen, overheidsvorderingen en broninhoudingen dragen volgens de geraadpleegde overheidsorganisaties bij aan het verkrijgen van een volledig beeld van de schuldpositie en het bepalen en handhaven van de beslagvrije voet.

Om te bepalen welke gegevens mogen worden vastgelegd en dienen te worden vastgelegd, is nader onderzoek nodig. Belangrijk hierbij is te bepalen welke gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de publiekrechtelijke taak van de verschillende overheidsorganisaties en welke gegevens voor andere partijen noodzakelijk zijn. Voor de directe invorderingswerkzaamheden is de doelbinding wel helder. Bij het registreren van gegevens die een meer preventief karakter (het bijdragen aan het volledige beeld van de schuldpositie) hebben, is de doelbinding vaak minder goed aantoonbaar en soms afwezig.

6.2 Eigenaarschap

Op dit moment ligt het eigenaarschap van het beslagregister bij de KBvG. Momenteel zijn het ook alleen de gerechtsdeurwaarders die het register mogen gebruiken. De geraadpleegde partijen denken verschillend over het eigenaarschap van het beslagregister. Sommigen vinden het prima dat het bij KBvG is ondergebracht. Zij vinden dat de wettelijke taak die de KBvG heeft (vastgelegd in de Gerechtsdeurwaarderswet) voldoende waarborgen biedt. Anderen vinden het te vroeg om daar al een uitspraak over te doen en vinden dat nader onderzoek nodig is.

Een mogelijkheid is dat de KBvG te zijner tijd het eigenaarschap van een breder register aan een andere partij overdraagt en de governance op het register deelt met anderen. De vorm waarin de governance moet worden gegoten zal nog nader moeten worden onderzocht. Dit hangt ook af van de wijze van verbreding en verdieping van het beslagregister.

6.3 Wettelijke basis en privacy

Er moet bij verbreding/verdieping van het beslagregister een nieuwe wettelijke basis voor het beslagregister worden gecreëerd. Momenteel is de wettelijke basis voor het gebruik van het beslagregister de Verordening digitaal beslagregister voor gerechtsdeurwaarders.¹³ Alleen gerechtsdeurwaarders kunnen en mogen het beslagregister gebruiken en gegevens met elkaar delen. Bij verbreding van het gebruik van het beslagregister (zowel raadplegen als registreren) naar overheden als gemeenten, waterschappen en uitvoeringsinstanties is nieuwe wetgeving noodzakelijk.

Uitgangspunt voor verwerking van gegevens is doelbinding. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bepaalt dat persoonsgegevens alleen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. Doel van het beslagregister is de beslagvrije voet te bewaken en onnodige kosten te voorkomen. In het kader van het beslagregister moet het verwerken en raadplegen van de persoonsgegevens hiervoor noodzakelijk zijn.

Er zijn verschillende mogelijkheden voor het creëren van een nieuwe wettelijke basis voor het beslagregister. Er zou bijvoorbeeld een regeling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering opgenomen kunnen worden, zoals dat ook bij het concept-wetsvoorstel voor de vereenvoudiging beslagvrije voet is gedaan. In een dergelijke regeling dient onder andere te worden aangegeven:

¹³ Verordening digitaal beslagregister voor gerechtsdeurwaarders, Staatscourant, 2015, Nr. 39706.

versie: 1.0

- Doel van het beslagregister.
- Welke gegevens (soort beslag, datum van het beslag, wijziging of opheffing van het beslag, hoogte van de vordering, burgerservicenummer, etc.) worden vastgelegd.
- Wie levert deze gegevens (verplichting) en wie is gerechtigd deze gegevens op te vragen.
- Welke minister is verantwoordelijk voor het beslagregister.

Daarnaast moet voor de andersoortige vorderingen, (pseudo-)verrekeningen, informatie over preferenties, etc. eerst nader onderzocht worden wat precies vastgelegd kan worden.

Een voorbeeld van een constructie waarbij het register onderdeel is van een bredere wet is de Basisregistratie Kadaster (BRK). Dit is in een hoofdstuk in de Kadasterwet geregeld. Een andere mogelijkheid is de juridische basis in de vorm van een aparte wet te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn het Handelsregister (Handelsregisterwet 2007) en de Basisregistratie Personen (Wet basisregistratie personen).

Ook tijdens het gebruik van het beslagregister dient de privacy uiteraard gewaarborgd te worden.

6.4 Informatiebeveiliging van het verbrede beslagregister

De informatiebeveiliging van het huidig beslagregister is door eigenaar KBVG en beheerorganisatie SNG professioneel ingericht en functioneert naar behoren. De governance structuur, de inrichting van de informatiebeveiliging en de 'assurance' op de inrichting van informatiebeveiliging voldoen aan de wettelijke vereisten en voldoen aan de 'industry standards' zoals ISO27001 voor informatiebeveiliging. Wanneer er een verbreding van het beslagregister zal plaatsvinden en deze gebaseerd zal worden op het huidig beslagregister is er een aantal aandachtspunten:

- Ten eerste is er het vraagstuk van 'eigenaarschap' van het beslagregister, een vraagstuk dat benaderd moet worden vanuit de juridische basis die onder de verbreding van het beslagregister wordt gelegd.
- Een tweede aandachtspunt betreft de technische inrichting van de informatiebeveiliging van het beslagregister. Onze indruk is dat de SNG voldoende geëquipeerd is om deze functie te vervullen. De invulling van deze functie door SNG wordt nog verder versterkt wanneer zij de reeds geplande verbeteringen op het gebied van informatiebeveiliging (onderdeel van het security jaarplan) gaat doorvoeren.
- Een derde aandachtspunt voor de verbreding van het beslagregister betreft de inrichting van de informatiebeveiliging in de praktijk. Op dit vlak is in het onderzoek aangegeven dat een aantal aspecten goed moet worden georganiseerd in het verbrede beslagregister: het uitvoeren van privacy- en informatiebeveiligingsaudits bij de gebruikers van het beslagregister (nu alleen nog de gerechtsdeurwaarders), het uitvoeren van een privacy impact assessment op het verbrede beslagregister en het zorgen voor eenduidige processen voor het afhandelen van data privacy incidenten en inzage/correctieverzoeken van de betrokkenen. In de wet- en regelgeving die betrekking heeft op het verbrede beslagregister zullen bepalingen moeten worden opgenomen die een waarborg zijn voor het voldoen aan de privacy-eisen in de Wbp. De huidige privacywetgeving is gebaseerd op de '1995 EC DP Directive 95/46/EC' en wordt per 25 mei 2018 vervangen door de General Data Protection Regulation (GDPR).

In bijlage 5 'Informatiebeveiliging van het beslagregister' gaan we dieper in op de privacy- en informatiebeveiligingsaspecten met betrekking tot het beslagregister.

6.5 Kosten

De kosten voor aansluiting op en de verbreding van het beslagregister zijn op voorhand moeilijk te ramen. Dit hangt onder andere af van de scope van het verbrede beslagregister en de wijze van inrichten van het beslagregister. Bij dit laatste zijn verschillende opties denkbaar. Er kan een centraal register worden ingericht, waarbij alle gegevens in het centrale register worden

versie: 1.0

vastgelegd. Ook denkbaar zijn inrichtingsvormen waarbij een inkijsfunctie op bronnen bij overheidsorganisaties wordt gecreëerd. Om gegevens te kunnen registreren zullen aanpassingen nodig zijn van de door de overheidsorganisaties gebruikte ICT-systemen. Naast aanpassing van de systemen, zullen ook werkprocessen aangepast dienen te worden. De Belastingdienst heeft aangegeven dat het om aanzienlijke investeringen zal gaan.

Veel van de geraadpleegde partijen vinden dat de Rijksoverheid (ministeries van SZW en/of VenJ) een bijdrage in de kosten van aansluiting op het beslagregister moet leveren.

Ook het beslagregister zelf zal aangepast moeten worden: koppelingen met andere organisaties/systemen, mogelijk uitbreiding van de registratie van gegevens (alhoewel er bij het ontwerp al rekening gehouden is met uitbreiding), extra voorzieningen om de privacy te waarborgen.

Op basis van het huidige onderzoek en de geraadpleegde partijen kan geen indicatie van de omvang van de kosten worden gegeven. Hiervoor zullen de verschillende opties wat betreft verbreding en verdieping van het beslagregister doorgerekend dienen te worden.

6.6 Belemmeringen en randvoorwaarden

Als belangrijkste belemmering voor de toegang en het gebruik van het beslagregister wordt door vrijwel alle partijen privacy en beveiliging genoemd. De zorgen rondom beveiliging lijken overigens minder dan de zorgen op het gebied van privacy-aspecten van het verbrede beslagregister.

De toegangsbeveiliging tot het beslagregister vindt plaats via Digikoppeling. Bij Digikoppeling wordt gebruik gemaakt van tweezijdige authenticatie waarbij zowel de client (verzender) als de server (ontvanger) zich bekend maakt met behulp van de PKI Overheid certificaten. Het verkeer in beide richtingen wordt versleuteld. Bij een geldig certificaat wordt zekerheid verschaft over de identiteit van de client en server. Op deze wijze wordt de identiteit van de aanleverende organisatie gegarandeerd. Door het gebruik van Digikoppeling is een veilige en betrouwbare uitwisseling met overheidsorganisaties mogelijk. Ook het gebruik van Diginetwerk voor de connectiviteit met de andere overheidsorganisaties resulteert in een veilige en besloten netwerkverbinding voor overheden.

De belangrijkste randvoorwaarde is het creëren van nieuwe wetgeving rondom de toegang en het gebruik van het beslagregister. Hiermee moet uiteraard bescherming van de privacy worden geborgd. Een Privacy Impact Assessment is hierbij voorgeschreven.

6.7 Risico's

Een belangrijk risico is de mogelijke vervuiling van het beslagregister doordat gebruikers de gegevens in het beslagregister niet tijdig actualiseren. Dit gaat ten koste van de volledigheid, betrouwbaarheid en actualiteit van het beslagregister. Gevolg hiervan kan zijn dat verkeerde keuzes gemaakt worden ten aanzien van burgers wat betreft invordering van schulden en de bescherming van de beslagvrije voet. In de huidige verordening van de KBvG is opgenomen dat de gerechtsdeurwaarder het door hem gelegde beslag binnen drie werkdagen na het gelegde beslag in het beslagregister inschrijft. Hetzelfde geldt voor wijzigingen of doorhalingen. Ook deze dienen binnen drie werkdagen te zijn verwerkt. Er zal van alle betrokken partijen groter wordt en het aantal vast te leggen gegevens toeneemt, neemt het risico op vervuiling toe. De aantallen gegevens zijn overigens dusdanig dat alleen geautomatiseerde aanlevering en actualisatie een oplossing is.

versie: 1.0

Uiteraard is er ook het risico van gebruik van de geregistreerde gegevens voor oneigenlijke doelen. Dit is al aan de orde geweest onder de paragrafen 6.3 Wettelijke basis en privacy. Hiervoor dienen extra informatiebeveiligingsaudits te worden uitgevoerd.

Afhankelijk van de scope van het beslagregister (beslagen, overheidsvorderingen, verrekeningen, broninhoudingen) kan het registreren en doorvoeren van wijzigingen in het beslagregister tot aanzienlijke extra uitvoeringskosten leiden bij overheidsorganisaties.

Ten slotte wordt als risico gezien dat de verbreding van het beslagregister te snel wordt doorgevoerd. Zeker gezien de ervaringen van de laatste jaren met complexe ICT-projecten bij de overheid, is het verstandig kleine stappen te zetten in de verbreding van het beslagregister.

6.8 Technische realisatie

Er zal voor de betrokken overheidsorganisaties meer bekend moeten zijn over de gefaseerde aansluiting en verbreding van het beslagregister voordat per organisatie een uitspraak gedaan kan worden over de technische realisatie.

Voor organisaties die een centraal beeld van de debiteurenposities hebben, is het technisch gezien eenvoudiger om aan te sluiten dan voor organisaties die dat eerst nog vanuit verschillende systemen moeten verzamelen. In hoeverre bestaande systemen moeten worden aangepast, zodat ze de benodigde gegevens voor registratie in het beslagregister bevatten, is nog niet inzichtelijk.

Informatie-uitwisseling op het gebied van invordering tussen overheidsorganisaties is nog maar zeer beperkt geautomatiseerd. Het beslagregister is daarin een van de eerste stappen. In het invorderingsdomein zijn nog geen informatiemodellen en specifieke standaarden ontwikkeld. In een informatiemodel leggen de samenwerkende partijen vast over welke type objecten zij gegevens zullen gaan uitwisselen en wat de uit te wisselen gegevens zullen zijn. Om gegevens te kunnen delen zal men moeten afstemmen welke definities, zowel qua betekenis als formaat, gebruikt zullen worden. Het domeinspecifieke informatiemodel is de basis voor het maken van formele afspraken over de gegevensuitwisseling tussen de partijen. Een dergelijk breed informatiemodel voor het invorderingsdomein is nog niet beschikbaar. Wel is de KBvG tijdens de ontwikkeling van het beslagregister gestart met een inventarisatie van gegevens die andere aan te sluiten partijen zouden moeten vastleggen in het beslagregister, zoals de beslagvrije voet en de onderdelen die daarbij bepalend zijn.

Het is wel zo dat alle partijen de nodige ervaring hebben met het onderling uitwisselen van gegevens. Onder andere met partijen in de SUWI-netketen, met het Kadaster, met de Rijksdienst voor identiteitsgegevens (RvIG) voor gebruik van gegevens uit de BRP.

6.9 Vervolgstappen

Veel partijen geven aan zeer geïnteresseerd te zijn in een evaluatie van het huidige beslagregister en die eerst af te willen wachten voordat nieuwe stappen worden gezet. De KBvG zal in de effecten van het gebruik van het beslagregister inzicht moeten verschaffen. Daartoe organiseert de KBvG een expertmeeting om de effectiviteit van het register met betrokken partijen te bespreken.

Belangrijkste vervolgstap is het initiëren van een wetgevingstraject om de benodigde juridische basis voor het verbrede beslagregister te creëren. Onderdeel hiervan is het in kaart brengen van de informatiebehoefte en mogelijke inrichtingsvarianten. Uit dit onderzoek blijkt dat er veel onderliggende complexe vraagstukken zijn die moeten worden uitgewerkt en waarin principiële keuzes moeten worden gemaakt. Daarin zal rekening moeten worden gehouden met de verschillende belangen van partijen. Alle partijen onderschrijven het maatschappelijk belang maar zien niet allemaal het belang voor hun eigen organisatie om het beslagregister te raadplegen. Ook

versie: 1.0

is nog niet vanzelfsprekend voor deze partijen dat zij gegevens mogen leveren aan andere partijen. Op basis van een gedragen beleidsvoorstel kan tot een voorstel voor wetgeving worden gekomen.

Wij adviseren hiervoor een interdepartementale projectgroep in te richten die voor deze vervolgstap verantwoordelijk wordt.

Parallel daaraan kan een beperkte pilot met een of twee overheidsorganisaties worden uitgevoerd om ervaringen op te doen aan de overheidskant met het gebruik van het beslagregister. Met CJIB en UWV zijn verkennende gesprekken gevoerd. Zonder een juridische basis lijkt een echte pilot waarbij daadwerkelijk gegevens in het huidige beslagregister worden vastgelegd dan wel geraadpleegd lastig te realiseren. Een andere mogelijkheid is een simulatie waarbij het effect van het raadplegen van het beslagregister wordt gesimuleerd. Hieruit kan met name duidelijkheid worden verkregen over de voordelen die het gebruik van het beslagregister voor UWV en/of CJIB met zich meebrengen. Deze voordelen zullen met name zijn gelegen in het niet doorzetten van (niet invorderbare) zaken naar gerechtsdeurwaarders. In een dergelijke simulatie zou wellicht ook het effect van de deelname van overheidsorganisaties voor de gerechtsdeurwaarders meegenomen kunnen worden.

De meeste organisaties vinden het vervolgens noodzakelijk een haalbaarheidsonderzoek/impactanalyse voor de eigen organisatie uit te voeren. Het gaat hierbij niet alleen om technische aspecten. Het gebruik van het beslagregister zal ook organisatorisch en procesmatig moeten zijn ingebed in de organisatie.

In paragraaf 4.2 hebben we al aangegeven dat het nuttig is een Gebruikersraad te creëren waarin de verschillende betrokken overheidsorganisaties zijn vertegenwoordigd waarin de afstemming rondom het beslagregister tussen overheidsorganisaties en KBvG/SNG structureel plaats vindt. Deze gebruikersraad zou input kunnen leveren in de beleidsvormende fase en op een later moment zou een dergelijke Gebruikersraad ook de benodigde spelregels voor het gebruik van het beslagregister kunnen bepalen (vergelijkbaar met het Reglement dat nu door de gerechtsdeurwaarders wordt gebruikt).

Een aantal organisaties (onder andere het CAK en de gemeenten Zwolle en Utrecht) geeft aan overheidsorganisaties aan te laten sluiten en hen eerst de raadpleegfunctie van het beslagregister te geven, omdat dit voor hun organisatie de meeste voordelen oplevert.

Voorgestelde acties om de verbreding van het beslagregister te realiseren zijn:

Aanvullende acties

- *Onderzoek naar de gegevens waarvan raadpleging noodzakelijk is voor het uitvoeren van de publiekrechtelijke taak van eventueel aansluitende overheidsorganisaties.*
- *Uitwerking juridische basis voor aansluiten overheidsorganisaties op het beslagregister. Hier zal een projectgroep voor in het leven worden geroepen.*
- *Uitwerking technische inrichting verbreed beslagregister.*
- *Beslissing over aansluiten overheidsorganisatie op het beslagregister als pilot-organisatie in 2017.*
- *Uitvoeren en evalueren pilots.*
- *Inrichten 'Gebruikersraad beslagregister'. Hierin kan de verbreding van het beslagregister worden besproken.*
- *Technische realisatie.*
- *Gefaseerde aansluiting overheidsorganisaties en eventuele verdere verdieping van het beslagregister.*

7 Actieplan implementatie Rijksincassovisie

In dit hoofdstuk is een uitwerking aanbevolen van de verschillende acties om nadere invulling te geven aan de Rijksincassovisie. Het betreft een voorstel hoe verschillende partijen daadwerkelijk invulling kunnen geven aan de implementatie. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de actiepunten en belangrijkste activiteiten. Hierbij is aanbevolen op welk moment de actiepunten globaal gepland kunnen zijn en is de prioritering van het actiepunt aanbevolen (laag, midden of hoog).

	Actiepunt	activiteit	Planning						Prioritering actiepunt (laag - middel - hoog)	
			2016	2017		2018		2019		
			H2	H1	H2	H1	H2	H1	H2	
1	Verbreding van het beslagregister	Organiseren pilot								H
		Evalueren huidig beslagregister								
		Uitvoeringstoetsen								
		Wetgeving voorbereiden en ontwerp								
		Bouw en implementatie beslagregister								
		Implementatie bij uitvoeringsorganisaties								
		Inrichten van Gebruikersraad beslagregister								
2	Realisatie vereenvoudiging beslagrijke voet	Wetgeving voorbereiden en ontwerp								H
		Wetsvoorstel Tweede Kamer								
		Inwerkingtreding Wet								
3	Harmoniseren invorderingsregimes	Goedkeuren wetsvoorstel								M
		Wetswijziging van kracht								
		Eén invorderingsregime voor belastingen en toeslagen								
4	Informatie aan burgers door Rijksoverheid	Oprichting formulering webportaal rijksoverheid.nl								M
		Ontwerp en implementatie webportaal								
5	Best practices Informatievoorziening incassoprocedures	Handreiking opstellen								M
		Kennisdelingssessie								
6	Gebruik van kwadrantenmodel	Handreiking opstellen								M
		Kennisdelingssessie								
		Aanpassen handreiking								
7	Aanpak vroegtijdige signalering	Handreiking opstellen								L
		Kennisdelingssessie								
8	Beperken incassokosten	Haalbaarheidsonderzoek per organisatie								L
9	Aanbesteding Clustering Rijksincasso	Aanbestedingsprocedure en selectie gerechtsdeurwaarders								H
		Start met incassotrajecten overbrengen van uitvoeringsorganisaties naar CJIB								
		Overbrengen van incassotrajecten andere overheidsorganisaties op CJIB								
10	Pioniertraject Behoorlijke & Effectieve Invordering	Kick-off bijeenkomst								M
		Pioniersbijeenkomsten								
		Evaluatie van pioniertraject								
		Landelijke uitrol								

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zal, als coördinerend ministerie voor beleid betreffende armoede- en schuldenproblematiek, verantwoordelijk zijn voor de bewaking van het actieplan.

7.1 Verbreding van het beslagregister

Beschrijving actiepunt

Uit dit onderzoek naar de verbreding van het register blijkt dat de geïnterviewde overheidsorganisaties de meerwaarde zien van het beslagregister en positief staan tegenover het beslagregister en de verbreding ervan. Een eerste stap naar realisatie van een verbreed beslagregister is het in kaart brengen van de informatiebehoefte van de overheidsorganisaties en de gerechtsdeurwaarders betreffende een dergelijk register. Op basis hiervan kan een juridische basis voor verbreding van het beslagregister worden gecreëerd. Daarna zullen uitvoeringstoetsen inzicht moeten bieden in de consequenties voor de aansluitende organisaties.

Ervan uitgaande dat de politieke besluitvorming leidt tot het besluit van verbreding van het beslagregister zal een project worden gestart voor de realisatie van een werkend beslagregister. Het project bestaat op uit de volgende sporen:

- Inrichten interdepartementale projectgroep
- Beleidsvoorbereiding, uitwerking relevante vraagstukken
- Opstellen concept-wetsvoorstel, start wetgevingstraject (consultatie, parlementaire behandeling, etc.)
- Bouw en implementatie van een verbreed beslagregister
- Implementatietrajecten van verbreed beslagregister bij verschillende overheidsorganisaties (werkprocessen en ICT-systemen).

Voor de uitwerking van de beleidsvoorbereiding en uiteindelijk het creëren van de juridische basis voor de aansluiting van overheidsorganisaties op het beslagregister adviseren wij een interdepartementale projectgroep in het leven te roepen. Daarnaast kan een gebruikersraad voor het verbrede beslagregister worden geïnstalleerd. In deze 'Gebruikersraad beslagregister' overleggen de verschillende betrokken overheidsorganisaties, de 'eigenaar' (verantwoordelijk ministerie) van het beslagregister en de beheerorganisatie van het beslagregister met elkaar.

De verbreding van het beslagregister is een complex proces dat zorgvuldig moet worden voorbereid. Er wordt naar gestreefd de verbreding per 1 januari 2019 daadwerkelijk te hebben gerealiseerd.

Activiteiten

Op hoofdlijnen zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- Organiseren van een pilot voor het beslagregister
- Evaluatie van het bestaande beslagregister
- Voorbereiden nieuwe wetgeving
- Ontwerptraject nieuwe wetgeving
- Uitvoeren van uitvoeringstoetsen
- Bouwen en implementeren nieuw beslagregister
- Implementeren van nieuw beslagregister bij de verschillende overheidsorganisaties
- Inrichten van Gebruikersraad beslagregister

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepunt zijn:

- Evaluatierapportage van pilot beslagregister
- Wetgeving verbreed beslagregister
- Rapportages uitvoeringstoetsen
- Implementatieplan verbreed beslagregister
- In werking treden verbreed beslagregister

versie: 1.0

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H1 2017: Uitvoeren van pilots verbreed beslagregister
- H1 2017: Evaluatie huidig beslagregister door KBvG
- H1 2017: Besluitvorming over verbreding beslagregister
- H1 2017: Start wetgevingstraject verbreed beslagregister
- H2 2017: Inrichten van Gebruikersraad beslagregister
- H2 2017: Evaluatie van pilots verbreed beslagregister
- H2 2017: Uitvoeringstoetsen voor verbreed beslagregister bij overheidsorganisaties uitvoeren
- H1 2018: Bouw van verbreed beslagregister
- H1 2018: Voorbereiding implementatie overheidsorganisaties (ICT-systemen en werkprocessen)
- H2 2018: Wetgeving verbreed beslagregister gereed
- H2 2018: Start implementatie verbreed beslagregister

7.2 Realisatie vereenvoudiging beslagvrije voet

Beschrijving actiepoint

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd:

“De kern van het wetsvoorstel ‘Wet vereenvoudiging beslagvrije voet’ bestaat uit een sterk vereenvoudigd model om de beslagvrije voet te berekenen. Alleen vereenvoudiging van het rekenmodel is niet voldoende om de beslagvrije voet beter te borgen. Met dit wetsvoorstel wil het kabinet de bestaande problemen beteugelen door wijzigingen in het proces van beslaglegging aan te brengen, waardoor beslagleggende partijen beter van elkaars incassoactiviteiten op de hoogte zijn.”

Activiteiten

De Ministerraad heeft begin oktober ingestemd met het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel is ter advisering aangeboden aan de Raad van State. Na advies van de Raad van State en verwerking daarvan in het wetsvoorstel is het wetsvoorstel gereed voor indiening bij de Tweede Kamer en volgt de parlementaire behandeling.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Aangepast wetsvoorstel
- Een parlementaire behandeling in de Tweede en Eerste Kamer
- Als beide Kamers het wetsvoorstel hebben aangenomen, treedt het wetsvoorstel in werking (rekening houdend met een noodzakelijke implementatietermijn).

De totstandkoming van deze wet is belangrijk voor het realiseren van een aantal doelen uit de Rijksincassovisie. Denk in dit kader aan transparantie en maatwerk voor burgers.

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H2 2016: Verwerken commentaar uit (internet)consultatie
- H2 2016: Ambtelijke afstemming en voorbereiding parlementaire behandeling (Ministerraad, advies Raad van State)
- H2 2016: Wetsvoorstel indienen bij de Tweede Kamer
- H1 2018: Inwerkingtreding Wet vereenvoudiging beslagvrije voet

7.3 Harmoniseren invorderingsregimes belasting- en toeslagschulden

Beschrijving actiepoint

De staatssecretaris van Financiën heeft op 20 september 2016 het wetsvoorstel 'Fiscale vereenvoudigingswet 2017' ingediend. Onderdeel van dit wetsvoorstel is het harmoniseren van de verschillende regels die gelden voor de invordering van belastingen. Hij wil dit doen door Toeslagschulden onder het invorderingsregime van belastingschulden te brengen. Hiermee wordt gevolg gegeven aan een van de aanbevelingen van het rapport 'Belastingdienst, een bron van armoede? Over de invordering van belasting- en toeslagschulden'. Het is de bedoeling dat de wijzigingen per 1 januari 2017 van kracht worden. Er komt per 1 januari 2019 één invorderingsregime voor belastingen en toeslagen. Dit gebeurt door het regime van de Invorderingswet (IW) grotendeels van toepassing te verklaren op toeslagen.

Activiteiten

Het wetsvoorstel is ingediend en is beoogd, na goedkeuring, per 1 januari 2017 in werking te treden.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Een goedgekeurd wetsvoorstel 'Fiscale vereenvoudigingswet 2017' ingediend.

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H2 2016: Goedkeuren wetsvoorstel
- H1 2017: In werking treden wetswijziging
- H1 2019: Één invorderingsregime voor belastingen en toeslagen treedt in werking

7.4 Informatie aan burgers door Rijksoverheid

Beschrijving actiepoint

De verschillende overheidsorganisaties doen uiteraard aan voorlichting over de betalingstrajecten en incassotrajecten van hun overheidsorganisatie. Op de website van de individuele overheidsorganisatie kan de burger deze informatie doornemen. Een deel van de burgers zal voor informatie over incassoprocedures in een zoektocht op het internet beginnen bij dé website van de Rijksoverheid: www.rijksoverheid.nl. Momenteel is er op deze website nog geen informatie te vinden over de verschillende incassoprocedures. Uit het onderzoek komt naar voren dat dit wel wenselijk is.

Activiteiten

Opnemen van algemene informatie over de verschillende incassoprocedures die overheidsorganisaties hanteren op de website www.rijksoverheid.nl. Naast algemene informatie over incassoprocedures worden hier ook links opgenomen naar de afzonderlijke websites van de verschillende overheidsorganisaties. Via deze link komt de burger dan terecht bij een toelichting van de incassoprocedure van een individuele overheidsorganisatie.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- www.rijksoverheid.nl verrijken met informatie over incassoprocedures

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H1 2017: Opdrachtformulering opstellen informatie over incassoprocedures
- H2 2017: Uitvoering van deze opdracht en plaatsen op website

7.5 Best practices Informatievoorziening incassoprocedures

Beschrijving actiepoint

Overheidsorganisaties informeren burgers op verschillende manieren over de incassoprocedure(s) die zij hanteren. Dit gebeurt via persoonlijke contacten (bij loketten of aan huis), telefonisch, schriftelijk (brochures, brieven), sociale media, websites, video en persoonlijke digitale dossiers (klantportalen). Een aantal overheidsorganisaties (onder andere UWV en CJIB) maakt gebruik van klantenpanels/cliëntenraden om de wijze van communicatie met burgers te bespreken. Burgers worden op verschillende momenten in het proces geïnformeerd over waar men zich in het incassoproces bevindt en welke stappen nog gezet gaan worden.

Ten einde de informatievoorziening verder te verbeteren is het goed dat de overheidsorganisaties de 'best practices' op dit gebied met elkaar delen.

Activiteiten

De verschillende overheidsorganisaties hebben allen wel voorbeelden van moderne communicatie-uitingen en nieuwe communicatiekanalen die de communicatie met hun klanten echt heeft verbeterd. Een werkgroep binnen de Rijksoverheid kan deze 'best practices' binnen de verschillende organisaties ophalen en bundelen in een handreiking. Deze handreiking kan vervolgens gedeeld worden met de verschillende overheidsorganisaties. In een later stadium kunnen de ervaringen met het verbeteren van de communicatie over incassoprocedures met collega's worden gedeeld in een kennisdelingssessie.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Handreiking 'Best practices Informatievoorziening incassoprocedures'
- Kennisdelingssessie over 'Best practices Informatievoorziening incassoprocedures'

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H1 2017: Een handreiking 'Best practices Informatievoorziening incassoprocedures' opstellen
- H2 2017: Rijksbrede kennisdelingssessie over de ervaringen met deze best practices

7.6 Gebruik van kwadrantenmodel

Beschrijving actiepoint

Voor het leveren van maatwerk is het belangrijk een onderscheid te kunnen maken in het type debiteuren en de middelen die daarbij het meest effectief zijn. Het CJIB heeft hiervoor het zogenoemde kwadrantenmodel ontwikkeld. Het CJIB gebruikt dit denkmodel om hierbij onderscheid te maken in de wijze van inning tussen 'niet willers' en 'niet kunners'. Door deze variabelen tegen elkaar af te zetten, ontstaat een kwadrant. Binnen dit kwadrant vertoont elke type debiteur ander betaalgedrag. Het (betaal)gedrag van betrokkenen bepaalt diens plaats in het kwadrant. Dit model helpt om onderscheid te maken tussen typen debiteuren en de opstelling vanuit de kant van een overheidsorganisatie die daarbij het meest passend is. In paragraaf 4.3 van deze rapportage wordt het Kwadrantenmodel uitgebreid toegelicht.

Activiteiten

Het delen van de ervaringen met het kwadrantenmodel met andere uitvoeringsorganisaties. Op basis van deze ervaringen kan een handreiking worden opgesteld waarin wordt weergegeven hoe het kwadrantenmodel kan worden geïmplementeerd. De rijksbrede kennisdeling kan uitgevoerd worden door een werkgroep te organiseren waarin vertegenwoordigers van de uitvoeringsorganisaties bijeenkomen en werken aan verbetering van de toepassing van het kwadrantenmodel.

Er is in oktober 2016 een studiemiddag georganiseerd over het kwadrantenmodel. Hierbij waren onder meer vertegenwoordigers van de Ministeries van VenJ, Financiën, VWS en SZW aanwezig.

versie: 1.0

Daarnaast waren er vertegenwoordigers van verschillende overheidsorganisaties als CJIB, DUO en het CAK aanwezig. Naar aanleiding van deze studiemiddag zal een Rijksbreed onderzoek worden uitgevoerd naar de verschillende groepen binnen het kwadrantenmodel.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Een handreiking implementatie kwadrantenmodel voor de uitvoeringsorganisaties
- Rijksbrede kennisdelingssessie Kwadrantenmodel

Het gebruik van het Kwadrantenmodel past bij de doelstellingen van de Rijksincassovisie: het leveren van maatwerk en het voorkomen van onnodige schuldenoploop.

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H1 2017: Opstellen handreiking voor gebruik Kwadrantenmodel
- H1 2018: Rijksbrede kennisdelingssessie toepassing Kwadrantenmodel
- H2 2018: Eventueel aanpassen van handreiking Kwadrantenmodel

7.7 Aanpak vroegtijdige signalering problematische schulden

Beschrijving actiepoint

Verschiede overheidsorganisaties proberen in een vroegtijdig stadium signalen op te pikken van burgers die in een problematische schuldsituatie terecht dreigen te komen (vroegsignalering). Dit geldt onder andere voor het CAK en het UWV. Medewerkers van zowel de klantcontactcentra als de back-office medewerkers worden getraind welke signalen dit zijn en hoe daarop te reageren. Het gaat vaak om nieuwe cliënten die geen reactie geven op brieven of contact. De medewerkers gaan actief bevragen naar de inkomenssituatie en betalingsmogelijkheden. Ook wijzen zij op de mogelijkheden van schuldhulpverlening. Uiteraard moet dit wel passen binnen de reikwijdte van de publiekrechtelijke taak die de betrokken overheidsorganisaties hebben.

Activiteiten

Delen van de ervaringen van uitvoeringsorganisaties met 'vroegtijdige signalering' met andere uitvoeringsorganisaties. Op basis van deze ervaringen kan een handreiking worden opgesteld waarin wordt weergegeven hoe de aanpak voor 'vroegtijdige signalering' in uitvoeringsorganisaties kan worden geïmplementeerd. De activiteiten in deze handreiking kunnen worden afgestemd met de actiepunten (van gemeenten) die zijn voortgekomen uit de rapportage van de Nationale Ombudsman (mei 2016).¹⁴

De ervaringen met de implementatie van de actiepunten 'vroegtijdige signalering' kunnen in een kennisdelingssessie door de uitvoeringsorganisaties met elkaar worden gedeeld.

Op dit moment liggen er veel gemeentelijke initiatieven tot vroegsignalering, ook bijvoorbeeld in het kader van de City Deals. In City Deals worden concrete samenwerkingsafspraken tussen steden, Rijk, andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties verankerd. Die deals moeten leiden tot innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en/of maatregelen bevatten om het economisch ecosysteem van de stedelijke regio('s) te versterken. Een voorbeeld van een City Deal, is 'De Inclusieve Stad'. Partijen verkennen in deze deal hoe een aantal huishoudens vanuit de arrangementen op de domeinen van werk, inkomen, schulden en zorg op een manier bediend kunnen worden die nauwer aansluit bij hun leefwereld, en welke lessen hieruit te trekken zijn voor de systeemwereld.

Met name gemeenten zijn bezig met vroegsignalering, dit past ook bij de wettelijke taak die zij hebben in schuldhulpverlening. De gemeente zit dicht bij de burger en heeft het meeste overzicht. Het lijkt ons derhalve effectief de vroegsignalering vanuit de gemeenten te coördineren.

¹⁴ Rapportage 'Burgerperspectief op schuldhulpverlening', 11 mei 2016

versie: 1.0

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Een handreiking 'Vroegtijdige signalering'
- Een rijksbrede kennisdelingssessie over 'Aanpak vroegtijdige signalering problematische invordering'

Het vroegtijdig signaleren van problematische invordering en daar een aanpak voor opstellen, past bij de doelstellingen van de Rijksincassovisie: transparantie, maatwerk en het voorkomen van onnodige schuldenoploop.

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H1 2017: Een handreiking 'Vroegtijdige signalering'
- H2 2017: Kennisdelingssessie 'Aanpak vroegtijdige signalering'

7.8 Haalbaarheidsonderzoek beperken incassokosten burger

Beschrijving actiepoint

Wettelijk is vastgelegd (onder andere in de Algemene wet bestuursrecht) welke incassokosten in rekening gebracht kunnen worden. Dit zijn over het algemeen maximale percentages en kosten. Overheidsorganisaties kunnen lagere kosten in rekening brengen. De gemeenten Utrecht en Zwolle bijvoorbeeld maken in beperkte mate gebruik van de mogelijkheden die de AWB biedt tot verhoging van de vordering. Het voldoen van de hoofdsom is al problematisch genoeg. De vraag is in hoeverre het haalbaar en wenselijk voor uitvoeringsorganisaties is beperkt(er) gebruik te maken van het in rekening brengen van incassokosten. Het realiseren van lagere incassokosten kan bijdragen aan het voorkomen van de schuldenoploop. Bij dit vraagstuk gaat het om lagere incassokosten, het betreft niet het schrappen of verlagen van sancties of boetes.

Activiteiten

Inventariseren welke wettelijk toegestane incassokosten overheidspartijen in rekening brengen. Vervolgens kan een kennisdelingssessie worden georganiseerd waarin de gemeenten toelichten wat hun aanpak is geweest en welke effecten dit heeft op het incassotraject en op de effectiviteit van de organisatie. Mogelijk kan hiertoe contact worden gezocht met de Manifestgroep of het Platform Oost-Nederland (overleg gemeenten). Vervolgens kunnen de afzonderlijke uitvoeringsorganisaties binnen hun eigen organisatie een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Haalbaarheidsonderzoek 'Beperken incassokosten' per uitvoeringsorganisatie

Het voorkomen van onnodige hoge incassokosten past bij de doelstellingen van de Rijksincassovisie: het leveren van maatwerk en het voorkomen van onnodige schuldenoploop.

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H1 2018: Haalbaarheidsonderzoek per uitvoeringsorganisatie

7.9 Clustering Rijksincasso

Beschrijving actiepoint

Aanleiding van Clustering Rijksincasso (Cri) is de opdracht die het Kabinet op 13 juli 2012 heeft gegeven tot het voorbereiden van de rijksbrede clustering van gerechtsdeurwaarderstrajecten bij het CJIB. Naast het komen tot een kostenbesparing, is het doel van dit project het maatschappelijk verantwoordelijk incasseren te bevorderen. De clustering houdt in dat de

versie: 1.0

uiteenlopende overheidsorganisaties hun gerechtsdeurwaarderstrajecten gaan overdragen aan het CJIB. Om te voorkomen dat debiteuren met meerdere gerechtsdeurwaarders te maken krijgen, wijst het CJIB deze debiteuren zo veel mogelijk toe aan één gerechtsdeurwaarder. Er is gekozen om te beginnen met de clustering van gerechtsdeurwaarderstrajecten van vier overheidsorganisaties (UWV, CAK, DUO en de Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO.nl)).

Er is een aanbesteding opgestart voor het contracteren van de gerechtsdeurwaarders. Doel van deze aanbesteding is, einde 2016, contracten te sluiten met de geselecteerde gerechtsdeurwaarders.

Activiteiten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Aanbesteding Cri is uitgevoerd en gerechtsdeurwaarders zijn gecontracteerd
- Overbrengen van gerechtsdeurwaarderszaken naar CJIB
- Aansluiten van de andere uitvoeringsorganisaties op CJIB

Na de aanbesteding kunnen de verschillende overheidsorganisaties hun gerechtsdeurwaarderstrajecten in 2017 gaan overdragen aan het CJIB.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Gecontracteerde gerechtsdeurwaarders door CJIB
- Bevorderen maatschappelijk verantwoordelijk incasseren door centralisatie van rijksincasso
- Kostenbesparing door centralisatie van rijksincasso

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H2 2016: Aanbestedingsprocedure en selectie van gerechtsdeurwaarders
- H1 2017: Start met overbrengen gerechtsdeurwaarderszaken naar CJIB
- H2 2017: Overbrengen van incassotrajecten andere overheidsorganisaties op CJIB

7.10 Pioniertraject Behoorlijke & Effectieve Invordering

Beschrijving actiepoint

Naar aanleiding van een evaluatie van de geldschuldentitel uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb), hebben het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het Ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ), samen met een grote groep mensen uit de (schulden)praktijk, een handreiking opgesteld om het behoorlijk en effectief invorderen van bestuursrechtelijke geldschulden te bevorderen. De handreiking Behoorlijke en Effectieve Invordering van Geldschulden bevordert een goed verloop van de communicatie met de burger en dat de schuld in een zo vroeg mogelijk stadium, zonder veel bijkomende kosten, wordt terugbetaald. Daarbij is informeel, persoonlijk contact met de burger in de verschillende stadia van het invorderingsproces essentieel. Het pioniertraject heeft als doel om te leren van de praktijk en van elkaar.

Activiteiten

De handreiking is in het voorjaar van 2016 afgerond. Vervolgens is het 'pioniertraject' gestart: vier gemeenten en twee gemeentelijke samenwerkingsverbanden gaan hierin met aanbevelingen uit de handreiking aan de slag. Zij hebben in plannen van aanpak eigen speerpunten voor het pioniertraject geformuleerd. Tussentijds worden gemeenschappelijke voortgangsbijeenkomsten voor de zes pilotgemeenten georganiseerd om ervaringen en best practices uit te wisselen en om onderlinge inspiratie en ondersteuning te bieden.

Door in de praktijk met zes gemeenten te gaan pionieren met een andere manier van invordering, wordt ervaring opgedaan met wat er in de praktijk nodig is. Het uiteindelijke doel is om na

versie: 1.0

evaluatie van dit pioniertraject te komen tot een landelijke uitrol van een behoorlijke en effectieve invordering.

Verwachte resultaten

Concrete resultaten van dit actiepoint zijn:

- Een evaluatie ten behoeve van de landelijke uitrol behoorlijke en effectieve invordering

Planning

De planning van de activiteiten voor dit actiepoint is als volgt:

- H2 2016: Kick-off bijeenkomst
- H2 2016: Pioniersbijeenkomsten met gemeenten en Ministerie van BZK
- H1 2017: Evaluatie van pioniertraject
- H2 2017: Landelijke uitrol behoorlijke en effectieve invordering

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Conclusies en aanbevelingen Rijksincassovisie

De visie en maatregelen zoals opgenomen in de Rijksincassovisie kunnen rekenen op een breed draagvlak bij de betrokken overheidsorganisaties. De Rijksincassovisie helpt de problematiek binnen de eigen organisatie over het voetlicht te krijgen en hier meer prioriteit aan te geven. Dit is ook nodig, omdat we op basis van de gevoerde gesprekken constateren dat het onderwerp nog niet 'top of mind' is bij de meeste organisaties. We zien wel dat er een verandering gaande is, die door de Rijksincassovisie en het debat hierover wordt gestimuleerd.

Er zijn al veel lopende acties van de verschillende overheidsorganisaties die bijdragen aan het realiseren van de doelen van de Rijksincassovisie. De problematiek is niet nieuw en veel organisaties zijn er op hun eigen manier mee bezig. Belangrijke initiatieven zijn:

- Vereenvoudiging van de beslagvrije voet
- Verbreding van het beslagregister met overheidsorganisaties
- Clustering van de Rijksincasso

Tegelijkertijd is duidelijk dat er nog de nodige stappen gezet kunnen worden. Een voorstel voor een aantal aanvullende acties is in deze rapportage opgenomen in hoofdstuk 7. Deze acties kunnen de komende drie jaar worden uitgevoerd.

8.2 Conclusies en aanbevelingen verbreding beslagregister

Ondanks het feit dat alle partijen positief staan tegenover het beslagregister en de meerwaarde van het beslagregister inzien, is er toch een afwachtende houding om aan te sluiten dan wel om de mogelijkheden daartoe te onderzoeken. Belangrijkste reden die partijen aangeven is de ontbrekende juridische basis. Dit zal gerealiseerd moeten worden. Daarnaast hebben partijen met name zorgen over de bescherming van privacy. De privacybescherming moet dan ook een belangrijk onderdeel zijn bij de verdere uitwerking van de verbreding van het beslagregister.

Verbreding van het beslagregister bestaat uit de volgende sporen:

- Beleidsvoorbereiding en opstellen van wetgeving
- Bouw en implementatie van het verbreed beslagregister
- Implementatietrajecten van verbreed beslagregister bij verschillende overheidsorganisaties. (werkprocessen en ICT-systemen)

Daarnaast kan er een extra stimulans worden gevonden in een of meerdere pilotorganisaties die aansluiten op het beslagregister en de opgedane ervaringen deelt met de andere betrokken overheidsorganisaties. Hierdoor zullen naar verwachting veel van de onduidelijkheden en vragen bij de betrokken overheidsorganisaties weggenomen kunnen worden.

Ons advies is om voor de voorbereiding en implementatie voldoende tijd te nemen. Ons inziens kan in 2019 de verbreding van het beslagregister een feit zijn.

Bijlage 1 Geïnterviewde partijen

- Jan de Swart, lid van Bestuur Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), 23-05-2016 en 17-08-2016
- Ruud Nicolaas, adviseur afdeling Recht en Beleid, Sociale Verzekeringsbank (SVB), 31/05/2016
- Erwin Pijper, manager afdeling Fondsen & Concerncontrol, Zorginstituut Nederland, 31/05/2016
- Hans Kappen, strategisch adviseur Inning, Belastingdienst, 01-06-2016
- Daphne Aaftink, functionaris gerechtelijke invordering, het CAK, 01-06-2016
- Nina Vels (Adviseur Financieel Beleid en Analyse), Miranda van der Waarden (Kwaliteitsadviseur), Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO), 03-06-2016
- Peter Kuus, Juridisch adviseur Gemeente Utrecht, Gerrit Smit, senior consulent Juridische Zaken, Gemeente Zwolle, 03-06-2016
- Erwin Bremer (adviseur strategie en beleid) en Bernard Postema (juridisch beleidsmedewerker), Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), 06-06-2016 en 01-09-2016
- Rob de Waal, beleidsadviseur Directie Strategie, Beleid en Kenniscentrum, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), 07-06-2016
- Mariëlle Kelderman (juridisch adviseur), Erika Hollander (Procescoördinator Lerarenbeurs en Innen), Jacob Smit (strategisch adviseur), Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), 07-06-2016
- Anne-Claire Emmaneel, Coördinator Servicecentrum Privacy en Veiligheid, Ministerie van Veiligheid en Justitie, 30-08-2016
- Rachel Eijer, beleidsadviseur Directie Strategie, Beleid en Kenniscentrum, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), 14-09-2016
- Jorieke van Leeuwen, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 03-08-2016
- Merijn Windemuller (directeur) en Paul Valentijn (Information Security Officer), SNG, 08-08-2016
- Virginia Anches, Unie van Waterschappen, 31-08-2016
- Rob Vis en Maria Magno Bataglia, Gemeente Amsterdam, 29-08-2016
- Eefje Janson, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 30-08-2016
- Mariëtte Lokin, Ministerie van Financiën, 01-09-2016
- Thijs van der Heijden en Martina Braun, Ministerie van Veiligheid en Justitie, 30-08-2016
- Edwin Brijder en Rianne Jacobs, Ministerie van Veiligheid en Justitie, 30-08-2016
- Ellen Kiersch, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 07-09-2016

versie: 1.0

Bijlage 2 Bevindingen interviews overheidsorganisaties

Op de volgende pagina's is in een overzicht weergegeven wat de standpunten van de verschillende overheidsorganisaties zijn betreffende de twee hoofdvragen van dit onderzoek:

1. De realisatie van de Rijksincassovisie
2. De verbreding van het beslagregister

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
SVB	<p>Belangrijkste regelingen die de SVB uitvoert zijn: AOW, Kinderbijslag, PGB, ANW, Verzetsdeelnemers en Oorlogsgetroffenen.</p> <p>SVB heeft recentelijk besloten om voortaan ter beperking van de voor rekening van de debiteur komende gerechtsdeurwaarderskosten voor een niet-verrekenbare vordering zelf vereenvoudigd derdenbeslag te leggen in het geval de debiteur een Nederlands loon of (pensioen)uitkering ontvangt en niet (langer) terugbetaalt overeenkomstig de overeengekomen of opgelegde terugbetalingsregeling.</p> <p><u>Gegevens schulden SVB:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: PM - Totaalbedrag: PM - Aantal gevallen naar deurwaarder: PM <p>Voor incassotrajecten moet de SVB de op de wet gebaseerde 'Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen' toepassen. Schets van het incassotraject van de SVB indien de debiteur de (terug)vordering niet terugbetaalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eerst verrekenen met de uitstaande uitkeringen van de SVB zelf. - Daarna (pseudo)verrekenen met andere uitkeringen binnen het SUWI-domein (UWV en gemeenten). - Pas als deze mogelijkheden ontbreken invordering bij de burger. Na aanmaning en dwangbevel door de SVB zelf of via gerechtsdeurwaarder indien er binnen de aanmaningstermijn niet wordt (terug)betaald. 	<p>1 Transparantie De klanten van de SVB kunnen op de website de nodige informatie en beleidsregels vinden over de regelingen en de incassoprocedures. In het persoonlijk dossier van de klant op de website (mijnSVB) worden specificaties van de betalingssituatie gegeven. SVB wijst klanten, in een aantal situaties, actief op de mogelijkheden van schuldhulpverlening.</p> <p>SVB wijst de debiteur spontaan op de mogelijkheden om de SVB (als crediteur) of (al dan niet als derde-beslagene) andere beslagleggers te verzoeken om aanpassing of herberekening van de beslagvrije voet, en op de invloed daarop door de oplegging van bestuursrechtelijke premie en op de mogelijkheden van gemeentelijke schuldhulpverlening.</p> <p>2 Afstemming andere overheidsorganisaties Er zijn (nog) geen afspraken voor afstemming met andere overheidsorganisaties nodig gebleken of gemaakt betreffende de incassotrajecten. Naast de mogelijkheid tot pseudoverrekening binnen de SUWI-keten heeft de SVB samen met UWV een convenant afgesloten met NVVK, waarin samenwerkingsafspraken over het minnelijke traject van schuldhulpverlening zijn vastgelegd. Daarmee voorziet de SVB in het, op verzoek van de schuldhulpverlener, om hold zetten van haar incassoactiviteiten gedurende een zekere stabilisatieperiode in een aantal situaties.</p> <p>3 Maatwerk De SVB hecht er aan en doet er alles aan om de hoogte van de beslagvrije voet juist vast te stellen en controleert de draagkracht ook jaarlijks of op verzoek tussentijds opnieuw. Indien hier een geschil over ontstaat, heeft de debiteur de laagdrempelige rechtsbescherming van bezwaar en beroep op de bestuursrechter.</p> <p>SVB houdt onverplicht bij de incasso gedurende enige tijd (meestal een jaar) voorwaardelijk rekening met de minnelijke aflossing van andere</p>	<p>1 Wenselijkheid tot aansluiting De SVB is positief over de realisatie van een verbreed beslagregister. Het belangrijkste argument is dat zij dan bijdraagt aan een register waar alle (potentiële) beslagleggers de vruchten van kunnen plukken. Doordat de SVB haar vaak preferente vorderingen kan verrekenen of met andere sociale uitkeringen kan laten pseudoverrekenen, is het beslagregister slechts handig om bij voor haar niet-verrekenbare vorderingen vast te stellen of er al een of meer overheidsvorderingen IW-1990 worden geïncasseerd via de derde-beslagene waaronder de SVB een vereenvoudigd beslag zou kunnen leggen. De SVB ziet het nut van het beslagregister voor met name gerechtsdeurwaarders en is bereid haar verrekeningen en beslagleggingen te registreren in het beslagregister indien wettelijke belemmeringen zouden zijn weggenomen (zie ook bij 5 tot en met 7). Idealiter zouden dan ook de vorderingen die worden verrekend moeten worden opgenomen in het beslagregister. Juridisch gezien betreffen dat weliswaar geen beslagleggingen, maar dient wel het beoogde belang van het verkrijgen van een volledig beeld over de schuldpositie. Nu kan de (opdrachtgever van de) gerechtsdeurwaarder dan ook kennisnemen van het bestaan en de hoogte van een overheidsvordering of -verrekening, zal dat heroverweging van eventuele kostenverhogende vervolgstappen stimuleren. De neiging om van (zinloze) vervolgstappen af te zien, zal groeien naarmate het aantal en saldo van de prevalerende</p>

		<p>schulden.</p> <p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i> Het is een lastig te realiseren ambitie om als overheid werkelijk te kunnen sturen op het gedrag van de burger inzake het oplopen van diens schuldenlast. De overheid kan wel bevorderen dat met name samenlopende incassotrajecten effectiever en goedkoper verlopen. Het oplopen van schulden wordt niet alleen veroorzaakt door oplopende en zinloze, tegen beter weten in veroorzaakte incasso-, boete- en beslagkosten maar ook door te weinig middelen om nieuwe schulden te voorkomen. Waar crediteuren (mogelijk zelfs met preferente vorderingen) uit respect voor de reële individuele beslagvrije voet al dan niet tijdelijk (moeten) afzien van invordering, kunnen andere crediteuren alsnog "aflossingscapaciteit" incasseren die er feitelijk niet is en daarmee de schuldenlast verergeren.</p> <p>Bijvoorbeeld door ook voor andere overheden geldende uniforme dwingendrechtelijke regels te stellen met betrekking tot de verplichting om de individuele beslagvrije voet te onderzoeken en vast te stellen, kan hierin verbetering worden gezocht.</p> <p>Wellicht zou de bepaling van de beslagvrije voet centraal door de Belastingdienst moeten gebeuren. Daar zijn immers toegang aanwezig tot alle gegevens die (momenteel) relevant zijn voor de vaststelling van de individuele beslagvrije voet.</p>	<p>overheidsvorderingen volgens het beslagregister hoger blijkt. Het risico dat de crediteur uiteindelijk zelf opdraait voor de kosten van vergeefs blijvende vervolgstappen door de gerechtsdeurwaarder neemt daarentegen af.</p> <p><i>2 Beheer beslagregister</i> Het beheer van het beslagregister zou wellicht kunnen blijven berusten bij de KBvG omdat deze organisatie bij wet is opgericht. Het beheer en de beheersregels moeten wel worden vastgelegd in wetgeving en lagere regelgeving vanuit de centrale overheid.</p> <p><i>3 Wettelijke basis</i> Het creëren van een wettelijke grondslag van het beslagregister voor de gehele overheid inclusief de gerechtsdeurwaarders bij hun ambtshandelingen, acht de SVB essentieel, althans van groot belang.</p> <p><i>4 Kosten</i> De kosten voor implementatie van het aldus verbrede beslagregister zijn nu op voorhand moeilijk te ramen. De noodzakelijke informatie voor bepaling van organisatiekosten en technische realisatie ontbreekt daarvoor. Dit geldt ook voor de kosten die de SVB zal maken voor de aanpassingen van haar eigen IT-systemen en bijkomende organisatie- en uitvoeringskosten.</p> <p>De financiering van het verbrede beslagregister kan verlopen via een aan de gebruiker door te belasten tarief per raadpleging.</p> <p><i>5 Belemmeringen en randvoorwaarden</i> Er moet rekening worden gehouden met een aantal juridische belemmeringen, denk aan wetgeving die ziet op privacy en (ambtelijke)</p>
--	--	--	--

			<p>geheimhoudingsplicht, met name die van een gerechtsdeurwaarder in de uitoefening van diens commerciële incassoactiviteiten (zie ook bij 6).</p> <p>Aanpassing daarvan vormt een belangrijke randvoorwaarde. Participatie in een beslagregister waaruit private schuldeisers (via, en als opdrachtgevers van de gerechtsdeurwaarder) informatie kunnen putten over overheidsvorderingen op een burger die ook hun debiteur is, kan wellicht een brug te ver blijken (zie ook bij 7). Het creëren van nieuwe wetgeving rondom de toegang en het gebruik van het beslagregister is echter niet onmogelijk.</p> <p><i>6 Privacy</i> Zo lang de privacy- en andere wetgeving (bijvoorbeeld art. 67 van de IW 1990) een dergelijke uitwisseling van gegevens over openstaande vorderingen niet toestaat is afstemming tussen verschillende crediteuren nog niet (goed) mogelijk.</p> <p><i>7 Risico's</i> Er zijn met name risico's op het vlak van privacy. Mogelijk wordt het register gebruikt om informatie te vergaren over een beslaglegging die niet tot de verantwoordelijkheid hoort van een partij, het beslagregister wordt dan gebruikt voor oneigenlijke doelen. Daarnaast is een mogelijk risico de vervuiling van het beslagregister. Als de betrouwbaarheid en actualiteit van het beslagregister tekortschiet dan is het geen goed ondersteunend systeem. Autorisatie vormt een andere risico.</p> <p><i>8 Technische realisatie</i> Er zal eerst meer bekend moeten zijn over vorm en inhoud van het</p>
--	--	--	---

versie: 1.0

			<p>beslagregister, voordat een uitspraak kan worden gedaan over het gemak waarmee de technische realisatie kan worden gedaan. Voor de SVB zelf geldt dat het realiseren van een automatische koppeling tussen haar systemen en het beslagregister dan wenselijk is en zelfs voorwaarde zal zijn.</p>
--	--	--	--

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
<p>Zorginstituut Nederland</p>	<p>Zorginstituut Nederland voert de betalingen van zorgverzekeringen uit voor de volgende groepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bijdrage niet-ingezetenen (schuld € 87,1 miljoen). - Personen met gemoedsbezwaren (3.668 huishoudens, incasso via Belastingdienst). - Incasso van wanbetalers van zorgverzekeraars (312.000 personen, schuld € 1,3 miljard, 280.000 deurwaarderzaken). - Vreemdelingen zonder verblijfsvergunning (€ 30,8 miljoen uitkering aan zorgverleners). - Onverzekerden bestuurlijke boete (19.000 boetes (via CJIB), € 5,7 miljoen). - Ambtshalve verzekerd (€ 5,8 miljoen). <p>Zorginstituut Nederland is preferent schuldeiser. In het geval van schuldvordering beschikt zij over de mogelijkheid van broninhouding (op loon of uitkering). Daarna zal Zorginstituut Nederland de vorderingen doorzetten naar het CJIB.</p> <p>Overigens gaan alle 'burgergebonden' regelingen betreffende de zorgverzekeringen per 1 januari 2017 naar het CAK. Met deze overgang zullen de betreffende medewerkers van Zorginstituut Nederland 'het werk volgen' en in dienst treden bij het CAK.</p>	<p>1 Transparantie Zorginstituut Nederland wil helder communiceren richting haar cliënten. Zij doet dit onder meer door de berichtgeving op de website. Een groot deel van de incassotrajecten wordt uitgevoerd door CJIB, op de website van CJIB staat ook de nodige uitleg over het incassotraject.</p> <p>2 Afstemming andere overheidsorganisaties De clustering Rijksincasso is een traject dat kan bijdragen aan het verder verbeteren van de afstemming tussen verschillende overheidsorganisaties. Het zou de klant meer voordeel bieden doordat er snel (een gebundeld) inzicht is in zijn totale schuldsituatie.</p> <p>3 Maatwerk Doordat het incassotraject van de schulden van Zorginstituut Nederland voor het grootste deel worden uitgevoerd door CJIB, ligt de uitvoering van maatwerk ook bij CJIB. Bij de uitvoering van de incasso dient CJIB wel de staffel van Zorginstituut Nederland toe te passen. In het geval van beslaglegging kan CJIB wel maatwerk toepassen.</p> <p>4 Voorkomen Schuldenoploop Doordat de gerechtsdeurwaarders (en in de toekomst wellicht andere partijen) het beslagregister gebruiken kan men rekening houden met de andere beslagleggingen die al bij een schuldenaar rusten.</p>	<p>1 Wenselijkheid tot aansluiting Doordat de uitvoering van de werkzaamheden waarschijnlijk per 1 januari 2017 overgaan naar het CAK is dit een vraagstuk dat bij CAK ligt.</p> <p>2 Eigenaarschap Het is lastig te bepalen of het eigenaarschap bij een overheidsorgaan moet worden ondergebracht of dat het bij de KBvG kan blijven.</p> <p>3 Wettelijke basis Relevante wetgeving en richtlijnen dienen te worden aangepast. Privacy is een zeer belangrijk vraagstuk. Hier moet zorgvuldig aandacht aan worden besteed.</p> <p>4 Technische realisatie De gegevens van Zorginstituut Nederland zijn nu opgeslagen in Oracle. Het systeem kent koppelvlakken met onder meer RINIS, BRP, Vektis, UWV en de Belastingdienst. Met het beslagregister zal ook een koppelvak moeten worden gerealiseerd, de ervaring van de realisatie van andere koppelingen kan hiervoor worden benut. Het ICT-systeem van Zorginstituut Nederland zal worden overgenomen door het CAK.</p>

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
Belastingdienst	<p>De incasso's zijn verdeeld over drie segmenten: Grote Ondernemingen, MKB-ondernemingen en Particulieren/kleine ondernemingen. Voor particulieren/kleine ondernemingen is het Landelijke incasso Centrum (LIC) van de Belastingdienst verantwoordelijk voor de incasso. Door het LIC worden veruit de meeste incasso's behandeld.</p> <p>Binnen de Belastingdienst worden drie soorten invorderingsregimes onderscheiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inkomensafhankelijke regelingen: de huurtoeslag, de kinderopvangtoeslag, het kindgebonden budget en de zorgtoeslag. ('rood') - Inning van rijksbelastingen ('blauw') - Douane ('groen') <p>De Belastingdienst wil 'debiteurgericht werken' en heeft hiertoe al diverse maatregelen genomen.</p>	<p><i>1 Transparantie</i> De wanbetaler wordt door de Belastingdienst op verschillende manieren (website, Belastingtelefoon, brochures, brieven) geïnformeerd over de verschillende mogelijkheden en trajecten om met schuld en beslagleggingen om te gaan. Sinds kort legt de Belastingdienst waar de inning bij particulieren is geconcentreerd (in Amsterdam en Groningen) voordat een dwangbevel wordt verstuurd aan de klant, in sommige gevallen nog éénmaal telefonisch contact om met de klant tot afspraken te komen. In ongeveer 50% van de gevallen waarin contact wordt gelegd met de klant, komt het tot nadere afspraken.</p> <p><i>2 Afstemming andere overheidsorganisaties</i> De Belastingdienst krijgt veel verzoeken van andere overheidsorganisaties om haar informatie met hen te delen. De Belastingdienst heeft toegang tot alle overheidsinformatie over Werk & Inkomen. Welke gegevens met wie mogen worden uitgewisseld is wettelijk vastgelegd. Er kan dus alleen aan het verzoek tot informatie worden voldaan als de juridische basis goed is.</p> <p><i>Beslagvrije voet</i> De Belastingdienst ziet veel in de vereenvoudiging van de beslagvrije voet. De Belastingdienst wil de klant zo min mogelijk belasten met de berekening van de beslagvrije voet. Het probleem is dat de klant vaak niet tijdig (of geen) informatie verstrekt voor berekenen van de beslagvrije voet. Op dit moment wordt er nog niet voorafgaand aan een verrekening een beslagvrije voet berekend. Met de vereenvoudigde van de beslagvrije voet kan vooraf voor 95-98% van de gevallen de beslagvrije voet geautomatiseerd worden vastgesteld. De Belastingdienst beschikt dan, net als andere beslagleggers, over alle vereiste informatie. Een belangrijke voorwaarde voor de vereenvoudigde beslagvrije voet is dat</p>	<p><i>1 Voornemens tot aansluiting</i> Het kabinet acht het wenselijk dat overheidspartijen, zoals de Belastingdienst, aansluiten op het beslagregister. Een beslagregister kan voor de deelnemende overheidsorganisaties informatie bieden voor de bepaling van de schuldpositie van de klant. De informatie uit het register kan namelijk van invloed zijn op de beslagvrije voet.</p> <p>Het beslagregister wordt dit jaar geëvalueerd. Vragen die onder andere van belang zijn: Hoe is de privacy geborgd? Wie heeft inzage in het register en kan die persoon overal bij of alleen bij een zaak die hij in behandeling heeft? Bij de evaluatie moet ook daarnaar gekeken worden. Belangrijke vraag is natuurlijk wie de evaluatie uitvoert of is het de slager die zijn eigen vlees keurt? Zie ook 6.</p> <p><i>2 Eigenaarschap</i> Dit moet nog worden onderzocht.</p> <p><i>3 Wettelijke basis</i> De wettelijke basis voor het verbrede beslagregister moet nog worden gecreëerd.</p> <p><i>4 Kosten</i> De kosten van aansluiting en kosten van beheer en onderhoud zijn op voorhand moeilijk in te schatten. Het is wellicht verstandig dat de financiering bij een van de ministeries komt te liggen.</p> <p><i>5 Belemmeringen en randvoorwaarden</i> Het beslagregister dient overzichtelijk te zijn voor de gebruiker. Het is goed na te denken over de inhoud van het beslagregister. Bijvoorbeeld de beslagvrije voet, beslagen, verrekeningen en uitstel van betaling.</p>

		<p>dit ook politiek gedragen moet worden.</p> <p>In het Belastingplan 2017 worden de invorderingsregimes geharmoniseerd.</p> <p><i>3 Maatwerk</i> De Belastingdienst gaat over tot maatwerk wanneer de schuldenaar hierom vraagt. Het is ook vastgelegd in de wet dat er maatwerk moet worden geboden aan schuldenaren. Aan de andere kant is een traject van betalingsregelingen eigenlijk altijd maatwerk. Een voorbeeld van maatwerk is het telefonische incassogesprek.</p> <p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i> Er zijn klanten die vooraf de hoogte van hun inkomen voor het ontvangen van toeslagen erg slecht kunnen inschatten. Hierdoor krijgt de klant dan te veel toeslag. De Belastingdienst probeert dit beter in de greep te krijgen.</p>	<p><i>6 Privacy</i> Beveiliging en autorisatie van het verbrede beslagregister moeten grondig worden onderzocht.</p> <p><i>7 Risico's</i> Met name op het vlak van de privacy zijn er risico's.</p> <p><i>8 Technische realisatie</i> Dit is op voorhand moeilijk in te schatten. Een vraagstuk over het gebruik van het beslagregister betreft hoe gegevens beschikbaar komen voor de uitvoeringsinstellingen die belast zijn met incasso.</p> <p><i>9 Fasering</i> Allereerst zal worden gekeken naar de uitkomsten van de evaluatie van het huidige beslagregister. Daarnaast zal de komst van de (vereenvoudigde) beslagvrije voet een belangrijke factor zijn. Des te sneller de nieuwe beslagvrije voet wordt ingevoerd, des te sneller ontstaat de noodzaak om aan te sluiten bij het register.</p>
--	--	--	--

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
Het CAK	<p>Gegevens schulden CAK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: 900.000 - Totaalbedrag: € 30,8 miljoen - Aantal gevallen naar deurwaarder: 10.800 <p>Het CAK werkt met een persoonsgerichte benadering. In haar werkwijzen staan de volgende kernwaarden centraal: menselijk, professioneel en betrouwbaar. Deze kernwaarden van CAK sluiten goed aan bij de principes van de Rijksincassovisie.</p> <p>Het CAK int de eigen bijdrage voor de volgende regelingen: Wlz, WMO en de Jeugdwet (ouderbijdrage).</p> <p>Per 1 januari 2017 zal CAK ook de inning van de regelingen van Zorginstituut Nederland op zich gaan nemen. Het gaat om de volgende regelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wanbetalers - Onverzekerden - Gemoedsbezwaren - Zorg voor onverzekerbare vreemdelingen - Buitenlandtaken 	<p>1 Transparantie De doelgroep van het CAK bestaat grotendeels uit hulpbehoevenden en ouderen, dus duidelijk communiceren kan hen goed op weg helpen. Het CAK is op dit moment een klantportaal op de website aan het ontwikkelen, realisatie in 2016 (streven). In het portaal kan de klant het openstaande saldo zien, facturen inzien en op termijn de aanmaningen en informatie over het incassotraject. Ten aanzien van de voorlichting ontwikkelt het CAK ook jaarlijks een aantal brochures. Ten einde een goed klantbeeld te kunnen vormen wil het CAK een inkomensregister binnen het CAK ontwikkelen. Per klant wordt dan uit de verschillende CAK-systemen de informatie opgesteld en een compleet klantbeeld gepresenteerd.</p> <p>2 Afstemming andere overheidsorganisaties Het CAK heeft in meerdere samenwerkingsverbanden of overlegstructuren contacten met andere overheidsorganisaties. Er worden ervaringen uitgewisseld en 'best practices' gedeeld. Er zijn contacten met onder UWV, SVB en de Belastingdienst. Tevens is het CAK aangesloten bij de Manifestgroep.</p> <p>Het CAK heeft zelf haar ervaringen met de persoonsgerichte benadering in haar incasso-aanpak gedeeld met andere organisaties. Het CAK hecht veel waarde aan het telefonisch in contact treden met de klant.</p> <p>3 Maatwerk De persoonsgerichte benadering staat centraal bij CAK, er wordt rekening gehouden met maatwerk voor klanten. In het eerste contact met de klant moeten de signalen van mogelijke betaalproblematiek en problematische schulden worden opgedaan. Aan de hand hiervan kan het CAK gericht haar incassostrategie toepassen en/of waar mogelijk de klant doorverwijzen.</p> <p>Andere voorbeelden van maatwerk door CAK zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Schuldbewaking; - Aparte trajecten voor overlijden, detentie, migratie van klanten en klanten in de SHV en WSNP. - Toetsen van 	<p>1 Voornemens tot aansluiting Het huidige beslagregister is een goed begin. Maar om het echt effectief te maken moet er eigenlijk een rijker totaalbeeld worden gevormd van de klant. De mogelijkheden voor het nemen van incassomaatregelen voor specifieke klantsituaties nemen dan toe. Voor het CAK zal het beslagregister een raadpleegfunctie hebben. Het CAK voert immers zelf geen beslagleggingen uit. Wellicht is het voor het verbrede beslagregister interessant dat het CAK registreert als er sprake is van broninhouding. Mogelijk kunnen soortgelijke registraties van andere overheidsorganisaties ook interessant zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de verrekeningen van de Belastingdienst. De vraag is wel of dit juridisch haalbaar en wenselijk is.</p> <p>De inzichten uit het beslagregister kan het CAK gaan gebruiken voor de screening. In een vroeger stadium van het schuldtraject kan dan worden ingeschat of er verhaalsmogelijkheden aanwezig zijn bij de klant.</p> <p>2 Eigenaarschap Er moet voor het verbrede beslagregister goed worden nagedacht over het eigenaarschap. Het kan zijn dat het niet logisch is dit bij de KBvG te houden.</p> <p>3 Wettelijke basis Er moet een wettelijke basis voor het verbrede beslagregister komen.</p> <p>4 Kosten De kosten zijn op voorhand erg moeilijk in te schatten.</p> <p>5 Belemmeringen en randvoorwaarden Waak ervoor dat het beslagregister niet te groot, te rijk en te complex wordt. Want</p>

		<p>verhaalsmogelijkheden (voordat er een gerechtelijke procedure wordt gestart.)</p> <p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i> Ten einde zicht te houden op de oploop van schulden van een klant zijn er twee cruciale momenten in het schuldtraject bij het CAK. Ten eerste is dat de eerste 'service call'. Hierbij wordt er getracht telefonisch contact te leggen met klant om in te schatten of er sprake is van betaalproblematiek en/of een problematische schuldensituatie. Ten tweede is dat bij de screening voor inschatting van de verhaalsmogelijkheden van een klant, voorafgaand aan starten van een gerechtelijke procedure. Deze screening is een geautomatiseerd proces op basis van informatie van het CAK die afkomstig is van de Belastingdienst en het UWV. Hiermee kan een inschatting worden gemaakt of de klant verhaal biedt in het executietraject.</p>	<p>misschien ontstaat er dan juist géén duidelijk inzicht in een specifieke klantsituatie.</p> <p><i>6 Privacy</i> De wetgeving en richtlijnen rondom privacy maken dat het uitwisselen van informatie tussen overheidsorganisaties op dit moment beperkt mogelijk is. Hier zal in het kader van een verbreding van het beslagregister zorgvuldig naar moeten worden gekeken.</p> <p><i>7 Risico's</i> Naast de privacyrisico's liggen de andere risico's meer in het praktisch gebruik van het beslagregister. Doordat informatie soms niet volledig, actueel of onjuist is kan het gebeuren dat een klant onterecht voor lange termijn op een bepaalde manier wordt getypeerd (en behandeld).</p> <p><i>8 Technische realisatie</i> Het is nu lastig in te schatten hoe complex de technische realisatie is.</p> <p><i>9 Fasering</i> Mogelijk kan eerst worden begonnen een aantal overheidsorganisaties aan te laten sluiten en hen alleen de raadpleegfunctie van het register te verschaffen. Overigens is CAK zeer geïnteresseerd in de evaluatie van het bestaande Beslagregister door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.</p>
--	--	---	---

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
LBIO	<p>LBIO kent incassotrajecten voor de regelingen partneralimentatie en kinderalimentatie. Ongeveer 75% van de betaalplichtigen voert de betalingen tijdens de zogeheten interventiefase binnen de afgesproken termijnen rechtstreeks aan de alimentatiegerechtigde uit. Deze zaken worden vervolgens gesloten. Voor het resterende deel geldt dat de inning wordt overgenomen en de betalingen minimaal een half jaar via het LBIO dienen te verlopen. In deze gevallen treft LBIO aangepaste betalingsregelingen of gaat men zelf over tot vereenvoudigd derdenbeslag. Indien dit niet tot betalingen leidt dan schakelt LBIO een gerechtsdeurwaarder in.</p> <p><u>Gegevens schulden LBIO (bron: jaarverslag 2015):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: 13.893 - Totaalbedrag: € 211,5 miljoen - Aantal gevallen naar deurwaarder: 695 	<p>1 Transparantie LBIO schenkt veel aandacht aan voorlichting naar haar klanten. Bij het eerste contact, veelal telefonisch, worden de procedures en afspraken uitgebreid doorgenomen. Daarnaast is op de website een aantal brochures geplaatst en een instructiefilmpje (Zie https://www.lbio.nl/video) waar een en ander wordt uitgelegd. Op de website mijnoverheid.nl kan de klant in zijn persoonlijk dossier de actuele hoogte van de vordering en jaaropgaven inzien.</p> <p>In een tweejaarlijks klanttevredenheidsonderzoek wordt de tevredenheid nader onderzocht en worden verdere acties ondernomen voor verbetering van de klanttevredenheid.</p> <p>2 Afstemming andere overheidsorganisaties Er is voor de uitvoering van incassotrajecten nauwelijks afstemming met andere overheidsorganisaties, het LBIO kan redelijk zelfstandig opereren. Ze maakt wel gebruik van gegevens van bijvoorbeeld UWV en RDW, hier zijn werkafspraken over gemaakt.</p> <p>Voor het delen van 'lessons learned' is er de Rijksbrede Benchmark. Met de deelnemende organisaties heeft LBIO contact over de mogelijkheden voor het verder verbeteren van de dienstverlening.</p> <p>3 Maatwerk Er worden, waar mogelijk, met de klanten maatwerkafspraken gemaakt door het LBIO. De ruimte voor maatwerk wordt beperkt door de wettelijke richtlijnen die voorschrijven dat een ex-partner het incassotraject voor het innen van de alimentatieschuld doorzet.</p> <p>4 Voorkomen Schuldenoploop Het LBIO is verplicht 15% incassokosten in rekening te brengen. Dit is een complicerende factor voor het voorkomen van schuldenoploop. Om die reden probeert het LBIO in de zogeheten interventiefase zoveel mogelijk om de betalingen onderling op gang te brengen. Naar aanleiding van verzoeken tot inning van alimentatie wordt in eerste instantie de alimentatieplichtige aangespoord</p>	<p>1 Wenselijkheid tot aansluiting LBIO staat positief tegenover deelname aan het Beslagregister. Het kan bijdragen aan een betere beoordeling van de financiële situatie van haar klanten. De vereenvoudigde beslagvrije voet kan ook bijdragen aan een betere beoordeling.</p> <p>2 Eigenaarschap De invulling van het eigenaarschap kan pas worden besproken wanneer vorm en inhoud van het verbrede beslagregister duidelijker zijn.</p> <p>3 Wettelijke basis Er moet gewerkt worden aan een (vernieuwde) wettelijke basis voor het beslagregister. Het betreft wettelijke regelingen over toegang en gebruik van het register. Dit vormt ook een waarborg voor de privacy. De werkwijze van LBIO is juridisch gezien gebaseerd op de Wet LBIO, het Besluit kostenopslag inning kinderalimentaties en partneralimentaties en artikel 1:408 BW. De wettelijke regelingen zullen opnieuw onder de loep moeten worden genomen en wellicht worden aangevuld en/of gewijzigd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het delen van gegevens en de opslagkosten voor een inning.</p> <p>4 Kosten implementatie De kosten van een verbreed beslagregister kunnen pas worden ingeschat wanneer vorm en inhoud van het verbrede beslagregister duidelijker zijn.</p> <p>LBIO heeft geen voorkeur voor een bepaalde verrekenmethode voor gebruikmaking van het beslagregister. Doel is wel dat de verrekening niet leidt tot onnodig hoge administratieve lasten.</p> <p>5 Privacy Een zeer groot punt van aandacht betreft privacy van de gegevens van de klanten. Het LBIO mag in principe geen</p>

		<p>de betaling rechtstreeks te voldoen. Pas als dit geen resultaat oplevert, neemt het LBIO de inning van de alimentatieplichtige opslagkosten in rekening gebracht. In 2015 lukt het om in 73% van de gevallen de betalingen in gang te zetten zonder dat er opslagkosten in rekening gebracht werden.</p>	<p>gegevens delen.</p> <p><i>6 Risico's</i> De overheid (of eigenaar van het beslagregister) moet ervoor waken dat het register betrouwbaar (en actueel) gevuld is. Dit is belangrijk voor de beoordeling van de financiële situatie van een klant.</p> <p><i>7 Technische realisatie</i> Over de complexiteit van de realisatie van het verbrede beslagregister zelf kan LBIO geen uitspraken doen. Over de aanpassingen aan haar eigen systemen en haar werkwijzen stelt de LBIO dat deze te overzien zijn. Het huidige systeem van LBIO communiceert al met een aantal andere systemen (UWV, BRP, Kadaster).</p> <p><i>8 Plan van aanpak</i> LBIO stelt zich een verbreed beslagregister voor waarin de volgende elementen van een vordering op een klant zijn opgenomen: beslaglegging, beslagvrije voet, beslaglegger, het bedrag, type vordering, preferente/concurrerende schuldeiser, status van minnelijk traject.</p>
--	--	---	---

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
Gemeenten Utrecht en Zwolle (onderwerp: bijstandsschulden)	<p><u>Gegevens Bijstandsschulden</u></p> <p><u>Gemeente Zwolle</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: 3055 (Zwolle per 1.4.2016) - Totaalbedrag: € 11.500.000 - Aantal gevallen naar deurwaarder: minder dan 50 (stand per 1.4.2016). <p><u>Gemeente Utrecht</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: 9420 - Totaalbedrag: € 35.700.000 - Aantal gevallen naar deurwaarder: onbekend <p>De gemeenten hebben de afgelopen jaren aanpassingen gedaan of zijn voornemens die te gaan doen, in hun incassotrajecten die overeenkomen met de principes van de Rijksincasso-visie.</p> <p>Er zijn twee hoofdcategorieën te onderscheiden bij de vorderingen binnen gemeenten: Bijstandsschulden en Gemeentelijke belastingsschulden (grootste categorie). Met de gemeenten Utrecht en Zwolle is gesproken vanuit het perspectief van de Bijstandsschulden. De gemeenten hanteren een persoonsgerichte benadering in hun incassotrajecten en willen zoveel mogelijk in het werk stellen om beslagleggingen te voorkomen. Eventuele beslagleggingen, waarvoor geen bevoegdheid bestaat op grond van de Participatiewet, worden uitgevoerd door gerechtsdeurwaarders.</p>	<p><i>1 Transparantie</i></p> <p>In de loop van 2016 wordt door een van de grootste softwareleveranciers van Nederland een klantportaal gebouwd waarin schuldenaren kunnen zien hoe hun schuld is opgebouwd en welke verplichtingen er zijn. De gemeente Utrecht (en de andere G4-gemeenten) heeft aan haar ICT-uitvoerder Wigo4it gevraagd na te gaan of een klantportal ook voor hen kan worden ontwikkeld. De G4-gemeenten hebben inmiddels wel koppelvlakken gerealiseerd tussen hun centrale databases en het netwerk van de gerechtsdeurwaarders (SNG). Dit koppelvlak is in de vorm van een deurwaardersloket opgezet. Hierbij kunnen deurwaarders bij G4-gemeenten digitaal nagaan of iemand een uitkering heeft.</p> <p>Er is op dit moment een onderzoek gaande naar de doorontwikkeling van het debiteurenbeleid. Een belangrijke aanbeveling betreft het begrijpelijk formuleren van beleid en te zorgen dat documenten op de website goed zichtbaar en vindbaar zijn.</p> <p>De gemeente Zwolle stelt klanten in staat rechtstreeks contact met hen te leggen. Klanten hoeven niet eerst contact te leggen via het Klantcontactcenter. Bij de gemeente Utrecht is er een zogenaamd 'Click-call-face'-beleid. De eerste contacten worden zoveel mogelijk digitaal afgehandeld. Voor incasso vindt vaker telefonisch contact plaats.</p> <p><i>2 Afstemming andere overheidsorganisaties</i></p> <p>De gemeenten organiseren zich in een aantal regionale platformen (bijvoorbeeld Platform Oost-Nederland, 40 gemeentes) en één landelijk platform. Hierin worden onderwerp besproken als: benchmark over efficiënte inning, beleidsstukken over schuldhulpverlening of maatschappelijk verantwoord incasseren.</p> <p>Uit de afstemming met andere gemeenten zijn creatieve ideeën voortgekomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het opstellen van 'bruteringsbrieven' en het aanstellen van een buitendienstmedewerker.</p> <p>De afstemming met andere afdelingen binnen gemeenten is wisselend van kwaliteit. Hier is ruimte voor</p>	<p><i>1 Voornemens tot aansluiting</i></p> <p>De gemeenten staan positief tegenover aansluiting op het beslagregister. Door de informatie van meerdere partijen bij elkaar te brengen ontstaat een rijker klantbeeld. Daardoor kunnen gericht acties worden uitgevoerd in de minnelijke fase.</p> <p>Een vraagstuk voor de gemeenten is welke gegevens worden opgenomen in het beslagregister. Enkel beslagleggingen? Of ook verrekeningen van de gemeenten? Het is onduidelijk of een register met meerdere gegevens van een schuldenaar (beslagleggingen, verrekeningen, broninhoudingen) echt veel meerwaarde biedt.</p> <p>Er moet voor worden gewaakt dat er a) een overkill aan informatie is en b) dat er juridisch onterecht informatie wordt gekoppeld.</p> <p>Het verbrede beslagregister zou de beslagvrije voet kunnen bevatten. Hiermee is er voor de schuldeisende partijen 'één waarheid' om de betalingscapaciteit van de klant te kunnen bepalen. Ook zou het wenselijk zijn om de rangorde van de preferentie te tonen.</p> <p><i>2 Eigenaarschap</i></p> <p>Het eigenaarschap ligt nu bij de KBvG, maar wanneer er een 'breder' en 'rijker' wordt opgezet dan is dit niet de logische plek om het eigenaarschap neer te leggen.</p> <p><i>3 Wettelijke basis</i></p> <p>Er zal een nieuwe wettelijke basis voor het beslagregister moeten komen. Op dit moment is er namelijk alleen nog maar een verordening van de KBvG.</p> <p><i>4 Kosten</i></p> <p>Het is lastig om op voorhand een inschatting van de kosten te maken.</p>

		<p>verbetering. Dit geldt ook voor het overleg met 'Kenniscentrum Handhaving en Naleving' van de VNG.</p> <p><i>3 Maatwerk</i> Een voorbeeld van maatwerk is de buitendienstmedewerker van de gemeente Zwolle. Dit is een effectieve manier om in overleg te treden met de klant. Er ontstaat eerder zicht op de haalbaarheid van een vordering. Deze medewerker verdient zichzelf terug. Er wordt meer en eerder geïnd. Andere voorbeelden van de gemeente Zwolle op het vlak van maatwerk zijn het aanbieden van een langere betalingstermijn en het meesturen van een incassomachtiging. De gemeente Utrecht heeft belavonden georganiseerd met het doel door middel van telefonisch contact betalingsafspraken te maken.</p> <p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i> De gemeenten maken in beperkte mate gebruik van de mogelijkheid die de AWB hen geeft tot verhoging van vordering. Het voldoen van de hoofdsom van de schuld is voor de klanten vaak al problematisch genoeg. Ook worden er maatregelen genomen om de vorderingen te verrekenen met uitkeringen. De voorlichting aan het begin van een klanttraject is verbeterd. De regels worden beter uitgelegd zodat er minder fraude wordt gepleegd.</p>	<p><i>5 Belemmeringen en randvoorwaarden</i> Er zullen complexe vraagstukken ontstaan ten aanzien van privacy, beveiliging en technische realisatie. Het is nu nog lastig te voorspellen welke belemmeringen dit precies zullen zijn.</p> <p><i>6 Privacy</i> De privacyborging van het verbrede beslagregister moet zorgvuldig worden opgezet. Het is niet de bedoeling dat gevoelige informatie van de klanten van gemeenten op straat komt te liggen.</p> <p><i>7 Risico's</i> Wanneer in het verbrede beslagregister meerdere soorten data worden opgenomen verzaamt dit de administratieve lasten van de gemeenten en andere deelnemende partijen.</p> <p><i>8 Technische realisatie</i> Ten aanzien van de technische realisatie van een verbreed beslagregister zal vooral aandacht moeten worden besteed aan stabiliteit van het systeem, de snelheid en de actualiteit en betrouwbaarheid</p> <p><i>9 Fasering</i> Een mogelijke fasering ziet er volgens de gemeenten als volgt uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een rijksbreed vooronderzoek (ook gebruikmaken van de ervaringen van de KBvG) - Een haalbaarheidsstudie namens de gemeenten uit naar de inhoud en uitvoeringskosten - Opstellen Plan van Aanpak - Toegang tot raadplegen van beslagregister als eerste organiseren. Daarna de toegang tot registreren. <p>In het Plan van Aanpak voor het verbrede beslagregister gelden voor de gemeenten onder meer de volgende uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een verplichting voor de relevante overheidsorganisaties om aan te sluiten bij het
--	--	--	--

versie: 1.0

			<p>verbrede beslagregister.</p> <ul style="list-style-type: none">- De Rijksoverheid moet een budget verstrekken aan de overheidsorganisaties om de aansluiting bij het Beslagregister te kunnen realiseren.
--	--	--	--

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
CJIB	<p>CJIB voert naast de incasso van justitiële vorderingen tevens de incasso uit van verschillende regelingen van diverse overheidsorganisaties. Het overgrote deel van de vorderingen van CJIB vormen de verkeersboetes (ca. 80%). Een tweede grote groep vorderingen die het CCJIB afhandelt betreft de bestuursrechtelijke premies (zorgverzekeringen) van het Zorginstituut Nederland (bijna 20%). Tot slot nog een aantal kleinere regelingen die tezamen ongeveer 2% van de vorderingen uitmaken.</p> <p><u>Gegevens schulden CJIB:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: 13 miljoen - Totaalbedrag: onbekend - Aantal gevallen naar deurwaarder: instroom ongeveer 500.000 op jaarbasis <p>De clustering Rijksincasso is een intensief traject voor CJIB. Door de samenwerking met andere overheidsorganisaties komen ook vraagstukken naar boven over de wijze waarop werkwijzen kunnen worden geüniformeerd. CJIB wil graag met haar eigen uitvoeringsbeleid (en standaardprocessen) de incasso van andere overheidsorganisaties uitvoeren. Zij wil er daarbij wel voor zorgdragen dat deze werkwijze aansluit bij de werkwijzen van de andere organisaties. Het CJIB heeft een aantal standaard arrangementen ontwikkeld in haar rol als expert op het gebied van inning en incasso.</p>	<p>1 Transparantie CJIB wil helder communiceren richting haar cliënten. Zij doet dit onder meer middels het persoonlijk dossier op de website van CJIB (burgerportaal). In alle berichtgeving richting klanten wordt in begrijpelijke taal toegelicht wat de vordering inhoudt en hoe het proces van inning zal verlopen. Er is overleg met een klantpanel om de effectiviteit van de communicatie van CJIB te toetsen. Doel is dat 95% van de cliënten van CJIB de communicatie-uitingen helder en begrijpelijk vindt. CJIB zal binnenkort een pilot gaan organiseren waarin de effecten van telefonische incasso wordt onderzocht.</p> <p>2 Afstemming andere overheidsorganisaties Er zijn diverse overlegstructuren waardoor de diverse initiatieven overlegd en afgestemd worden binnen de (Rijks-)overheid. Door de clustering Rijksincasso vindt de afstemming binnen het verband van de aansluitende partijen logischerwijze al plaats.</p> <p>3 Maatwerk Het 'Kwadrantenmodel' (strategie voor doelgroepen) van CJIB is een goed voorbeeld van de segmentatie van debiteuren op basis waarvan maatwerk voor cliënten kan worden geboden. Het toekomstig maatwerkeraanbod impliceert dat een compleet beeld van de debiteur wordt gevormd en hierop gebaseerd naar de aflossingscapaciteit wordt gekeken. In deze persoonsgerichte benadering kunnen dan maatwerkafspraken worden gemaakt over betalingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de bepaling van de termijnen of een uitstel van betaling. Een vereenvoudiging van de beslagvrije voet kan hierin van waarde zijn. Naast de bestaande standaard- en maatwerkbetalingsregelingen werkt het CJIB mee aan minnelijke regelingen voor cliënten die bij gemeenten een schuldtraject hebben lopen. De CJIB-zaak loopt dan mee in het minnelijke traject van de gemeente.</p> <p>4 Voorkomen Schuldenoploop CJIB heeft met de gerechtsdeurwaarders die zij inhuurt</p>	<p>1 Wenselijkheid tot aansluiting CJIB vind het noodzakelijk aan te sluiten bij het Beslagregister. Het is niet de vraag 'of' maar meer 'wanneer' CJIB kan gaan aansluiten bij het beslagregister. Mogelijk wil het CJIB wel als pilot-organisatie aansluiten. CJIB heeft een positieve grondhouding, echter de verwachting dat dit al in 2016 kan worden gerealiseerd lijkt optimistisch, aangezien de uitvoeringsconsequenties nog onvoldoende zijn verkend en er nog bestuurlijke afstemming en besluitvorming dient plaats te vinden voor het CJIB hierover een concrete toezegging kan doen.</p> <p>CJIB doet nu alleen rechtstreeks beslag op bankrekeningen (verhaal zonder dwangbevel). Dit wordt gedaan zonder gebruik te maken van de beslagvrije voet, omdat het niet verplicht en ook niet goed mogelijk is dit te doen. Wanneer (de vereenvoudigde) beslagvrije voet terug te vinden is in het beslagregister dan kan CJIB deze gebruiken voor dergelijke zaken.</p> <p>2 Eigenaarschap Er zal eerst een aantal privacytechnische vraagstukken nader moeten worden onderzocht en opgelost.</p> <p>3 Wettelijke basis Relevante wetgeving en richtlijnen dienen te worden aangepast.</p> <p>4 Belemmeringen en randvoorwaarden CJIB vindt dat er een vooronderzoek (een uitvoeringstoets) voor aansluiting op het beslagregister moet komen. In dit onderzoek wordt onderzocht welke gegevens opgenomen mogen (en kunnen) worden en welke uitzonderingen hierop moeten worden gemaakt. Naast de</p>

		<p>afspraken gemaakt over de wijze van afhandelingen van vorderingen. Ook hierin moet het beleid 'persoonsgerichte benadering' terug te zien zijn. Wanneer een cliënt bij CJIB voor meerdere regelingen een incassotraject heeft, worden deze te allen tijde door één gerechtsdeurwaarder behandeld.</p> <p>Voordat een zaak aan een gerechtsdeurwaarder wordt overgedragen, wordt door het CJIB beoordeeld of de betrokkene mogelijkheden tot verhaal heeft. Is dit niet het geval dan wordt de zaak niet aangeboden aan een deurwaarder. Deze handelwijze voorkomt onnodige schuldoploop.</p>	<p>inhoud van het beslagregister moet ook aandacht worden besteed aan het technisch spoor en het organisatiespoor.</p> <p><i>5 Privacy</i> Het ongelimiteerd verbinden van gegevens van verschillende overheidsorganisaties kan eenvoudigweg niet. Welke privacy-waarborgen dienen te worden opgesteld? Welke maatregelen voor beveiliging van het beslagregister zullen worden genomen?</p> <p><i>6 Technische realisatie</i> Er is onvoldoende informatie beschikbaar over vorm en inhoud van een verbreed beslagregister om een uitspraak te kunnen doen over de technische realisatie.</p> <p><i>7 Plan van aanpak</i> Na afronding van een vooronderzoek zal een Plan van Aanpak voor een verbreed beslagregister kunnen worden opgesteld. Naast een aantal richtlijnen uit de wetgeving zal hierin ook een aantal 'spelregels' voor gebruik van het register moeten worden opgesteld. Denk bijvoorbeeld aan de tijd de tijd tussen raadplegen van het register en het in gang zetten van het proces van beslaglegging. Dit vereist dat de deelnemende partijen dit zorgvuldig met elkaar afstemmen.</p>
--	--	---	---

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
UWV	<p>UWV is verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de werknemersverzekeringen WW, WAO, WIA, de Ziektewet en verder de Wajong, de Toeslagenwet, de WAZ en nog een aantal kleinere regelingen. Het UWV is verder houder van de polisadministratie, een van de basisregistraties van de Nederlandse overheid.</p> <p>UWV probeert samen met haar cliënt een afspraak te maken over de betalingsregeling van de openstaande vordering. In eerste instantie zal het UWV trachten de vordering te verrekenen met de uitkeringen die zij verstrekt aan haar cliënt. Wanneer dit niet lukt zal UWV een betalingsafpraak maken met de cliënt.</p> <p>Als met de debiteur geen afspraken te maken zijn of de debiteur komt zijn afspraken niet na, dan schakelt UWV een gerechtsdeurwaarder in. Dat gaat nu nog rechtstreeks naar een deurwaarder, op termijn sluit UWV bij de regeling van het CJIB aan. UWV stuurt dan het verzoek om incasso aan het CJIB die een deurwaarder kan inschakelen.</p> <p>CJIB zal alsnog een poging doen tot incasso (via een aanmaning), waarna beslaglegging volgt. Er worden ongeveer 1.300 zaken op jaarbasis doorgegeven aan CJIB.</p> <p>Sinds de inwerkingtreding van de WWZ (vanaf 1 juli 2015) is UWV begonnen terugvorderingen van te veel betaalde uitkeringen in een eerder stadium al te verrekenen met uitkeringen.</p> <p><u>Gegevens schulden UWV</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: 240.000 - Totaalbedrag: €625 miljoen - Aantal gevallen naar deurwaarder: 1.300 	<p><i>1 Transparantie</i> UWV start het traject met brieven en een uitleg over de procedure. De cliënt krijgt ook bij aanvang van het traject een invulformulier voor de bepaling van hun inkomenssituatie. Voor eventuele vragen kan de cliënt telefonisch contact zoeken met het Klantcontactcenter. De cliënt heeft geen persoonlijk digitaal dossier op de website waarin hij zijn schuldpositie kan inzien. Op aanvraag kan de cliënt een persoonlijk dossier toegestuurd krijgen. Met de cliëntenraad van de UWV wordt doorgesproken in hoeverre zij tevreden zijn over de website en andere communicatie.</p> <p><i>2 Afstemming andere overheidsorganisaties</i> Afstemming vindt vooral met CJIB plaats, omdat daar de vorderingen naar worden doorgestuurd. Daarnaast maakt het UWV afspraken met gemeenten in het kader van trajecten van schuldhulpverlening. UWV wisselt ook ervaringen uit met andere overheidsorganisaties in de Manifestgroep.</p> <p><i>3 Maatwerk</i> UWV wil zoveel mogelijk de relatie met de cliënt optimaliseren en gezamenlijk een oplossing voor de betalingsachterstand te vinden. UWV heeft de nodige coulance met de cliënt, wettelijke kaders worden zo maximaal mogelijk benut. Kwijtschelding wordt alleen onder de strikte voorwaarden van de wetgever gedaan. Dit zijn écht uitzonderingen.</p> <p>Op basis van de inkomensbepaling wordt per cliënt de terugbetalings-termijn bepaald. Er zijn door UWV beleidsmaatregelen ontwikkeld voor het bieden van maatwerk aan cliënten. De beleidsvrijheid in maatwerk is voor UWV daardoor (daardoor: het UWV-beleid is ingekaderd door wet- en regelgeving, dat is de beperking van het maatwerk en niet het UWV-beleid zelf); niet zo heel groot. Meer mogelijkheden voor maatwerk zou de klantgericht kunnen vergroten.</p>	<p><i>1 Wenselijkheid tot aansluiting</i> UWV kijkt neutraal aan tegen het beslagregister. Op basis van de huidige informatie is het moeilijk te bepalen of het beslagregister écht toegevoegde waarde biedt voor UWV. Er is geen formeel besluit van UWV om wel of niet deel te nemen aan het beslagregister. Voor de eigen werkwijze heeft UWV het beslagregister eigenlijk niet nodig. De handelingen voor beslaglegging worden immers aan gerechtsdeurwaarders uitbesteed.</p> <p>Vanuit maatschappelijk belang vindt UWV het goed dat er een verbreed beslagregister komt. Er dient dan wel een grondig vooronderzoek te worden uitgevoerd waarin vragen over doelen, opzet, privacy en andere risico's gedetailleerd worden beantwoord.</p> <p>Voor het vaststellen van de Beslagvrije voet wordt een nieuw proces ontwikkeld. Het voornemen is gebruik te gaan maken van de Polis. Daar zitten nogal wat haken en ogen aan. Mogelijk dat aansluiting op het beslagregister in dat verband wel een relevante ontwikkeling kan zijn.</p> <p><i>2 Eigenaarschap</i> Er moet goed worden nagedacht over het beleggen van het eigenaarschap van het beslagregister. Als er meerdere partijen aansluiten op het beslagregister dan kan het zijn dat de verantwoordelijkheden soms te veel worden opgedeeld tussen de partijen. Wie zorgt dan voor de bewaking van het register?</p>

		<p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i> Schuldenproblematiek heeft sinds twee jaar binnen UWV extra aandacht. Binnen de oude Fraudewet was nauwelijks ruimte voor maatwerk. In deze wet ontstond naast de vordering ook nog een boete van hetzelfde bedrag. De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in 2014 over een evenredige, rechtvaardige boete heeft wel veel veranderd. Per 1 januari 2017 is het verplicht een relatie te leggen naar de betalingscapaciteit wanneer de hoogte van een boete moet worden bepaald.</p> <p>In begin van traject is UWV extra alert op signalen dat nieuwe cliënten geen reactie geven op brieven of contact. De medewerkers gaan actief bevragen naar de inkomenssituatie en betalingsmogelijkheden. Indien wenselijk zal UWV de debiteur doorverwijzen naar de gemeentelijke schuldhulpverlening.</p>	<p><i>3 Wettelijke basis</i> De wettelijke basis voor het beslagregister moet worden onderzocht.</p> <p><i>4 Risico's</i> Op het vlak van privacy kunnen risico's ontstaan, hier zullen voorzorgsmaatregelen voor moeten worden getroffen. Daarnaast zullen de betrouwbaarheid en actualiteit van registraties bewaakt moeten worden.</p>
--	--	--	---

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
DUO	<p>DUO voert, naast een aantal kleinere regelingen, drie grote regelingen uit: de Wet studiefinanciering 2000, de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten en de Les- en cursusgeldwet.</p> <p>Voor de terugbetaling van studieschulden geldt dat cliënten de schulden naar draagkracht aflossen. Wanneer een inning niet kan worden gevorderd zal DUO contact zoeken en tot twee keer toe een aanmaning versturen. Pas daarna wordt een gerechtsdeurwaarder ingeschakeld, hiertoe is door DUO met 55 gerechtsdeurwaarders een overeenkomst gesloten. Deze zal eerst nog een laatste poging doen tot een betalingsregeling te komen. Daarna volgt beslaglegging. Voor een beperkt aantal dwangvorderingen, te weten de inning van de bestuurlijke boete bij fraude met de uitwonendenbeurs (ca. 1.500) geschiedt de volledige incassoprocedure door het CJIB.</p> <p>Voor de inning van het lesgeld geldt: het bedrag kan in één keer worden betaald of in zes termijnen. Het gaat om ongeveer 230.000 vorderingen per jaar.</p> <p><u>Gegevens schulden DUO:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal debiteuren: 750.000 - Totaalbedrag: 11 miljard Euro - Aantal termijnen naar deurwaarder: 120.000 	<p><i>1 Transparantie</i></p> <p>DUO vindt het van groot belang dat het helder communiceert met haar cliënten. Ze gebruikt daarvoor de website, social media, MijnDUO, brieven en brochures. Zij zorgt dat deze communicatie actueel is zodat bijvoorbeeld de gevolgen van wetswijzigingen voor cliënten snel duidelijk zijn. Ook kan een speciaal webcare team snel en adequaat op vragen reageren.</p> <p>DUO heeft ook een Klantcontactcenter waar cliënten telefonisch hun vraag kunnen stellen. Tevens beschikt DUO over zes servicekantoren in Nederland waar cliënten een afspraak kunnen maken en hun situatie met een DUO-medewerker kunnen doorspreken.</p> <p><i>2 Afstemming andere overheidsorganisaties</i></p> <p>DUO heeft voor haar processen niet of nauwelijks informatie van andere organisaties nodig. Alleen met de Belastingdienst is een samenwerking. Deze levert de inkomensgegevens om de draagkracht van de debiteur bij de terugbetaling van studieschulden te kunnen bepalen.</p> <p>Er is, onder andere via de Manifestgroep, wel contact met andere overheidsorganisaties over de schuldafhandelingstrajecten, dit in het licht van de bredere discussie over de schuldenproblematiek. Met de andere organisaties worden werkwijzen met elkaar vergeleken teneinde van elkaar te kunnen leren. Er is ook een convenant met de NVVK over het minnelijk traject van schuldhulpverlening.</p> <p><i>3 Maatwerk</i></p> <p>Het percentage cliënten waar maatwerkregelingen mee wordt getroffen is beperkt. Er worden standaard betalingsregelingen aangeboden. In uitzonderingen wordt wel een specifieke betalingsregeling afgesproken.</p> <p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i></p> <p>De clustering van incasso van verschillende overheidsorganisaties kan gaan bijdragen aan een effectievere aanpak van het aflossen van schulden. Daarnaast zou dit ook moeten leiden tot lagere kosten voor de burger.</p>	<p><i>1 Wenselijkheid tot aansluiting</i></p> <p>DUO zal als organisatie niet aansluiten bij het Beslagregister. Zij heeft namelijk geen middelen/bevoegdheden voor vereenvoudigd) derdenbeslag of de overheidsvordering. De trajecten voor beslagleggingen worden door DUO neergelegd bij de gerechtsdeurwaarders. In een later stadium zal, met de clustering rijksincasso, dit bij het CJIB komen te liggen.</p> <p>DUO vindt het vanuit maatschappelijk perspectief goed dat er een beslagregister is en vindt het van belang dat de gerechtsdeurwaarders dit ook gebruiken.</p> <p>Over de kosten, risico's en implementatie van een verbreed beslagregister zijn door DUO geen uitspraken gedaan.</p>

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
<p>Gemeente Amsterdam, dienst Belastingen</p>	<p><u>Gegevens vorderingen op gebied Belastingen gemeente Amsterdam:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aantal vorderingen: ca. 1 miljoen. Ongeveer 600.000 hebben betrekking op parkeerboetes - 50.000 herinneringen (niet voor Parkeerbelasting) versturen - 300.000 aanmaningen versturen - 150.000 post dwangbevel versturen - 75.000 post 'laatste waarschuwing' versturen. Met een vooraankondiging van vereenvoudigd derdenbeslag - Uiteindelijk betaalt 95% van de burgers conform de gemaakte afspraken. (binnen de betaaltermijnen) <p>Wanneer de gemaakte afspraken niet worden nagekomen wordt een eigen belastingdeurwaarder ingeschakeld. Voordat dit gebeurt wordt er eerst geprobeerd om een vereenvoudigd derden beslag te leggen. Voor vorderingen die in het gebied buiten Amsterdam (heel Nederland) liggen Wordt een extern deurwaardersbureau ingeschakeld.</p>	<p>1 Transparantie</p> <p>De klant centraal stellen is een leidend principe voor de inrichting van de organisatie en de werkprocessen van Belastingen van de gemeente Amsterdam. In de communicatie van de gemeente Amsterdam wordt gewerkt volgens het organisatieprincipe 'Helder Amsterdams'. Dit is een leidraad voor het opstellen van communicatie-uitingen.</p> <p>Voor incassoprocedures geldt dat een deel van de doelgroep bestaat uit laaggeletterden. Om deze groep beter te bedienen is het taalgebruik in de communicatie in incassoprocedures aangepast.</p> <p>Men werkt vanuit de 'nudging' theorie, daarmee geeft de organisatie burgers op subtiele manier een duwtje in de goede richting zonder hierbij hun vrijheden in te perken.</p> <p>De klanten van de gemeente Amsterdam hebben in de nabije toekomst ook een persoonlijke plek op de website van de gemeente mijn.amsterdam.nl.</p> <p>Op dit moment is er voorlichting over het incassotraject te zien op www.Amsterdam.nl. Er is echter nog geen portaal voor incasso- en invorderingstransacties van de klant.</p> <p>Tevens hebben de klanten van de gemeente Amsterdam de mogelijkheid het Klanten Contact Center te bellen. Er wordt nagedacht over het starten met telefonische incasso, maar dat is op dit moment nog niet mogelijk.</p> <p>2 Afstemming andere overheidsorganisaties</p> <p>Binnen de gemeente Amsterdam is er samenwerking met het Sociaal Domein en Belastingen op het gebied van de armoedebestrijding. Er is ook sprake van gegevensuitwisseling. De afdeling Informatievoorziening is in de optimalisering van deze processen een spin in het web.</p> <p>Thans wordt een centrale Incasso- en Invorderingorganisatie op poten gezet voor de hele gemeente. Zowel privaats als publiekrecht.</p> <p>Er is ook samenwerking met andere gemeenten. Deze vindt plaats via de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen (LVLB). Bij deze vereniging zijn 200 gemeentes</p>	<p>1 Voornemens tot aansluiting</p> <p>Belasting van de gemeente Amsterdam is positief over aansluiting op het beslagregister. Het biedt de mogelijkheid tot het verbeteren van de dienstverlening aan de klant, dit zal voor de klant ook écht merkbaar zijn. Daarnaast zullen de werkprocessen voor incassoprocedures ook effectiever zijn.</p> <p>Voor de gemeentes die aangesloten zijn bij de LVLB geldt dat een groot deel ook zou willen aansluiten bij het beslagregister.</p> <p>De gemeenten zou de volgende beslagen willen registreren in het verbrede beslagregister:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vereenvoudigd derdenbeslag - Beslag roerende zaken <p>2 Eigenaarschap</p> <p>Er moet voor het verbrede beslagregister goed worden nagedacht over het eigenaarschap. In principe zou dit door een onafhankelijke overheidsorganisatie moeten worden georganiseerd.</p> <p>3 Wettelijke basis</p> <p>Er moet een wettelijke basis voor het verbrede beslagregister komen.</p> <p>4 Kosten</p> <p>De kosten zijn op voorhand erg moeilijk in te schatten.</p> <p>5 Belemmeringen en randvoorwaarden</p> <p>Er is een aantal uitdagingen voor de realisatie van een verbreed beslagregister. Een belangrijke uitdaging is het realiseren van koppelvlakken. Er is nu nog geen koppelvak vanuit de belastingssystemen naar het beslagregister. Het systeem Key2Belastingen van Centric wordt door veel organisaties gebruikt, dit zou dan een koppelvak met het beslagregister moeten krijgen.</p> <p>6 Privacy</p> <p>Er zijn geen privacy</p>

		<p>aangesloten en er is samenwerking met een aantal waterschappen.</p> <p>Binnen het samenwerkingsverband van de G4-gemeenten loopt er een onderzoek naar een mogelijke samenwerking op het gebied van incasso- en deurwaarderstrajecten voor belastingen. Een centraal 'incassobureau' behoort dan tot de mogelijkheden.</p> <p><i>3 Maatwerk</i> In haar benadering van incassotrajecten probeert de gemeente zo vroeg mogelijk tot maatwerk voor de klanten te komen. In de persoonlijke benadering van de klanten maakt de gemeente Amsterdam hiertoe deels gebruik van het Kwadrantenmodel van CJIB. Dit is een indeling van het betaalgedrag van klanten naar 'niet-kunners' en 'niet-willers'. De gemeente Amsterdam heeft dit op haar situatie aangepast.</p> <p>Vanuit de invorderingswet heeft de deurwaarder van Belastingen de bevoegdheid (voor fiscale invordering) om te constateren dat er geen verhaalsmogelijkheden meer zijn bij een schuldenaar. De directeur van Belastingen is door de gemeenteraad gemandateerd om vorderingen in een dergelijk geval de status oninbaar mee te geven. Ca. 0,8% van de vorderingen in een belastingjaar worden oninbaar verklaard.</p> <p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i> De gemeente Amsterdam werkt aan het project 'Vroeg Eropaf'. Dit project is gericht op de zogenaamde 'vroegsignalering' door de Sociale Dienst van problematische schulden. Belastingen participeert in dit project.</p> <p>De gemeente probeert onnodige schuldenoploop te voorkomen. Het afzien van bepaalde incassokosten is verder situationeel bepaald, een vorm van maatwerk.</p>	<p>belemmeringen, dit is door de KBvG al in een eerder stadium uitgezocht.</p> <p><i>7 Tijdspad</i> In een pilot (onder auspiciën van de LVLB) zouden één of twee gemeentes kunnen aansluiten bij het beslagregister.</p> <p><i>8 Technische realisatie</i> Het is nu lastig in te schatten hoe complex de technische realisatie is.</p>
--	--	---	--

Organisatie	Algemeen	1. De realisatie van de Rijksincassovisie	2. De verbreding van het beslagregister
<p>Unie van Waterschappen</p>	<p><u>Gegevens vorderingen Waterschappen Nederland:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Totaalbedrag: € 2,6 miljard Waarvan 50% voor zuiveringsheffing en 50% voor watersysteemheffing <p>In de Waterschapswet (artikel 138, derde lid) is opgenomen dat de Waterschappen voor een deel van de aanslagen een preferente schuldpositie hebben.</p> <p>Ongeveer 6% van de vorderingen wordt niet conform afspraak betaald. Naar schatting krijgt 50% van deze groep een dwangbevel per post.</p> <p>Na een post dwangbevel zijn er nog twee mogelijkheden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waterschap doet zelf een beslaglegging op loon - De belastingdeurwaarder doet een hernieuwd bevel tot betaling <p>Het Waterschap doet een kansinschatting welke methode de grootste kans heeft. Het klantbelang wordt hierin meegenomen. Er zijn bijvoorbeeld ervaringen dat het neerleggen van loonvordering ten aanzien een klant soms problemen geeft bij zijn/haar werkgever.</p> <p>De Waterschappen hebben eigen belastingdeurwaarders in dienst. Een groot deel van dit type werkzaamheden wordt echter uitbesteed aan externe deurwaarderskantoren</p>	<p><i>1 Transparantie</i> Er is de laatste jaren veel gewerkt aan transparantie door de Waterschappen. De individuele organisaties hebben veel aandacht besteed aan heldere taal in hun communicatie-uitingen met klanten. Onderling hebben de verschillende Waterschappen contact over 'best practices' op dit gebied.</p> <p>Een voorbeeld is de persoonlijke webportal voor klanten van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Voor die klanten van dit waterschap die moeite hebben met het navigeren op de webportal is er de mogelijkheid het callcenter te bellen. De klanten (en het waterschap) ervaren dit als zeer positief. Door de komst van de webportal en het callcenter is het aantal briefverzoeken gehalveerd. Dit geldt voor vrijwel alle Waterschappen/samenwerkingsverbanden.</p> <p><i>2 Afstemming andere overheidsorganisaties</i> Het grootste deel van de Waterschappen werkt in samenwerkingsverbanden met gemeenten. In een dergelijke samenwerking worden gezamenlijk de Waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen geïnd. Er zijn ook Waterschappen die een dergelijk samenwerkingsverband niet hebben. Zij geven de klant, in afstemming met de betreffende gemeenten, wel de mogelijkheid één gezamenlijke aanvraag voor kwijtschelding te doen.</p> <p><i>3 Maatwerk</i> De persoonsgerichte benadering staat centraal bij Waterschappen, er wordt écht rekening gehouden met maatwerk voor klanten. De callcenters van de Waterschappen spelen hier een grote rol in. In het eerste telefonische contact met de klant moeten de signalen van mogelijke betalingsproblematiek en problematische schulden al worden opgepikt. Tevens kunnen er dan maatwerkafspraken met klanten worden gemaakt, bijvoorbeeld een specifieke betalingsregeling.</p> <p>In de persoonlijke benadering van de klanten maakt een deel van de Waterschappen gebruik van het</p>	<p><i>1 Voornemens tot aansluiting</i> De Waterschappen zijn positief over aansluiting op het beslagregister en zouden ook graag op korte termijn willen aansluiten indien dit mogelijk is. Op dit register moeten dan alle relevante uitvoeringsorganisaties zijn aangesloten, ook de Belastingdienst. Het traject van beslagleggingen zal met gebruik van het beslagregister effectiever plaats kunnen vinden. Het register geeft dan een compleet beeld van alle beslagprocedures die er spelen. Daardoor kan met de klant een gerichter traject worden doorlopen en kan dat de klant een meer gerust gevoel geven.</p> <p><i>2 Eigenaarschap</i> Er moet voor het verbrede beslagregister goed worden nagedacht over het eigenaarschap: is het logisch om dit bij de KBvG te houden? Misschien moet er een centraal overheidsorgaan (een 'Kamer voor Invordering voor het publieke stelsel?') komen?</p> <p><i>3 Wettelijke basis</i> Er moet een wettelijke basis voor het verbrede beslagregister komen.</p> <p><i>4 Kosten</i> De kosten zijn op voorhand moeilijk in te schatten.</p> <p><i>5 Belemmeringen en randvoorwaarden</i> Er is een aantal uitdagingen voor de realisatie van een verbreed beslagregister:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het wordt een hele opgave om het verbrede beslagregister volledig en actueel te houden. - De IT-systemen (en de werkwijzen) van Waterschappen zijn nog niet voldoende ingericht om real-time gegevens uit te wisselen. - Aansluiting bij het beslagregister is een complex traject voor de

		<p>Kwadrantenmodel van CJIB. Dit is een indeling van het betalingsgedrag van klanten naar 'niet-kunners' en 'niet-willers'.</p> <p><i>4 Voorkomen Schuldenoploop</i> De Waterschappen hebben verschillende mogelijkheden voor het bieden van maatwerk in kwijtscheldingen (bijvoorbeeld normpercentage, keuze verhoogde AOW-norm, Kosten kinderopvang, kleine ondernemers). In het persoonlijke contact met klanten wijzen de Waterschappen ook op de mogelijkheden die trajecten voor schuldhulpverlening bieden (veelal via de gemeenten).</p> <p><i>Vereenvoudiging Beslagvrije Voet</i> De vereenvoudiging van de beslagvrije voet zou de Waterschappen zeker kunnen helpen. Tot op heden wil een groot deel van de klanten niet goed meewerken aan informatieverstrekking voor de vaststelling van de correcte beslagvrije voet. In het geval van geen medewerking van de klant mag de beslagvrije voet met 50% worden gekort, hierdoor komen de klanten alleen nog meer in de problemen.</p> <p><i>Voorlichting aan klanten</i> Het fenomeen 'Waterschapsbelasting' is nog redelijk onbekend bij veel burgers in vooral de grote steden. De Waterschappen lichten graag toe hoe de belastinggelden effectief worden besteed. Er zijn voorlichtingscampagnes voor burgers geweest over het waarom van waterschapsbelasting.</p> <p><i>Preferente positie Waterschappen</i> Er zijn veel uitvoeringsorganisaties die een preferente schuldprioriteit hebben. Dit wordt in de behandeling van een klantcasus onvoldoende snel duidelijk. De uitvoeringsorganisaties concurreren dan eigenlijk met elkaar. Het kan dan zijn dat Waterschappen met hun schuld bijvoorbeeld niet aan bod komen. Het systeem met preferente posities roept op dat de schuldeisers die niet-preferent zijn, met elkaar gaan concurreren om toch hun eigen schuld zo snel mogelijk te innen.</p>	<p>Waterschappen. De IT-systemen en werkprocessen dienen ingrijpend te worden aangepast. Dit vereist behoorlijke investeringen. Wordt hier vanuit de Rijksoverheid rekening mee gehouden? Is er bijvoorbeeld een apart budget voor?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gerechtsdeurwaarders rekenen een vergoeding voor het 'verdelen' van de schulden van de schuldeisers. Belastingdeurwaarders kennen een dergelijke vergoeding niet. Zij dienen zich te houden aan de bedragen genoemd in de Kostenwet. Bij het in gebruik nemen van het nieuwe, verbrede beslagregister zullen over 'verdelingskosten' afspraken moeten worden gemaakt. <p><i>6 Privacy</i> De bestaande regelingen van Waterschappen voorzien nog niet in de gegevensuitwisseling voor het beslagregister. Op het vlak van privacy dienen de noodzakelijke aanpassingen in de regelingen van Waterschappen te worden verwerkt. Daarnaast moet overkoepelende wetgeving voor het verbrede beslagregister worden gecreëerd.</p> <p><i>7 Risico's</i> Naast de privacyrisico's liggen andere risico's meer in het praktisch gebruik van het beslagregister. Doordat informatie soms niet volledig, actueel of onjuist wordt bijgehouden, zou het kunnen gebeuren dat een klant onterecht voor lange termijn op een bepaalde manier wordt getypeerd (en behandeld).</p> <p><i>8 Technische realisatie</i> Het is nu lastig in te schatten hoe complex de technische realisatie is.</p>
--	--	---	---

Bijlage 3 Geraadpleegde documenten

Voor de totstandkoming van deze rapportage hebben wij gebruik gemaakt van de volgende documenten:

- Verslag Algemeen Overleg 'Armoede- en schuldenbeleid', 14 april 2016
- Kamerbrief Rijksincassovisie, 4 april 2016
- Belastingdienst, een bron van armoede? Over de invordering van belasting- en toeslagschulden. MOgroep/LOSR, december 2014.
- Kamerbrief hoofdlijnennotitie vereenvoudiging beslagvrije voet. 23 december 2015.
- In het krijt bij de overheid. Verstandig invorderen met oog voor maatschappelijke kosten. Nationale Ombudsman. 17 januari 2013.
- Over Signaal, Sanctie en Incasso. Inspectie SZW. Juni 2013.
- Uitspraak Centrale Raad van Beroep, 24 november 2014.
- Verordening digitaal beslagregister voor gerechtsdeurwaarders, Staatscourant, 2015, Nr. 39706.
- Paritas Passé - debiteuren en crediteuren in de knel door ongelijke incassobevoegdheden, 2012, dr. N. Jungmann, mr. A.J. Moerman, mr. H.D.L.M. Schruer en mr. I. van den Berg.
- 17e halfjaars rapportage, Belastingdienst
- Gegijzeld door het systeem, Nationale Ombudsman, 12 november 2015.
- Kamerbrief Kabinetsstandpunt Paritas Passé, 8 april 2013
- Leidraad Vroegsignalering, NVVK
- Terugvordering en incasso, Nota van bevindingen, Inspectie SZW, 18 maart 2013
- Sanctieoplegging door Gemeenten, UWV en SVB na Invoering van de Fraudewet, Nota van bevindingen, Inspectie SZW, oktober 2014
- Naar een betere aanpak van schulden en armoede. VNG, Divosa, NVVK en MOgroep, 5 april 2016
- Brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 17 juni 2016 inzake kabinetsreactie op onderzoek Nationale ombudsman "Burgerperspectief op schuldhulpverlening" (24515, nr. 356)
- Rapportage 'Burgerperspectief op schuldhulpverlening', 11 mei 2016
- Brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 1 juli 2016 inzake diverse toezeggingen schuldenbeleid (24515, nr. 360)
- De bestuursrechtelijke geldschuldenregeling. Titel 4.4 Awb geëvalueerd", WODC, Ministerie van Veiligheid & Justitie, 24 december 2013.
- Handreiking Behoorlijke en effectieve invordering van geldschulden, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2016.
- Artikel 77 Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen

Bijlage 4a Het beslagregister

Aanleiding voor de totstandkoming van het beslagregister was de verminderde transparantie met betrekking tot het leggen van beslagen en de daarbij te hanteren beslagvrije voet door de huidige landelijke bevoegdheid van gerechtsdeurwaarders en de uitgebreide bevoegdheden van (lokale) overheden. Doordat een beslaglegger te weinig informatie heeft over de beslagen die anderen leggen, kan de beslagvrije voet slecht gehandhaafd worden en worden onnodige kosten gemaakt. Om hiervoor een oplossing te bieden is een centraal beslagregister noodzakelijk.

In een brief aan de Tweede Kamer van 8 april 2013 naar aanleiding van het kabinetsstandpunt Paritas Passé, heeft het kabinet de aanbeveling van het rapport om een landelijk beslagregister in te richten overgenomen. Vanaf 1 januari 2016 is het beslagregister opgeleverd en ingericht. Het beslagregister is een digitaal register waar in gerechtsdeurwaarders alle door hen gelegde beslagen registreren.

Het beslagregister heeft ten doel:

1. Te voorkomen dat de schuldeiser, in onwetendheid omtrent de beslagpositie van de schuldenaar, proces- en/of executiekosten maakt, althans die kosten zoveel mogelijk te beperken.
2. Te bevorderen dat de beslagvrije voet van de schuldenaar op de juiste wijze wordt vastgesteld en toegepast.

Gegevens die hierbij vastgelegd worden, zijn onder andere het soort beslag, de hoogte van de vordering, de naam van de eiser, de eerste beslaglegger en indien van toepassing de BVV en derde beslagene.

Ook wordt door het beslagregister voor alle aangesloten partijen duidelijk wie bij een derde beslag de verdeler is: de partij die de gelden van de inkomstenverstrekker ontvangt en verdeelt onder de partijen die beslag hebben gelegd. Ook voor inkomstenverstrekkers zal bij een hoge aansluitingsgraad op het beslagregister de werkdruk dus afnemen.

Op dit moment zijn alle gerechtsdeurwaarders aangesloten op het beslagregister. Er zijn binnen de gerechtsdeurwaarders ongeveer 175.000¹⁵ lopende beslagleggingen die in het beslagregister zijn vastgelegd. Om de doelstellingen van het beslagregister te behalen, zullen ook andere invorderingsgerechtigde organisaties zoals de Belastingdienst, UWV en gemeenten en waterschappen aangesloten moeten worden op het beslagregister. Het aantal lopende derdenbeslagen zou daarmee verhoogd worden met naar schatting 800.000¹⁶.

Een verbreding van het centrale beslagregister is randvoorwaardelijk voor de operationalisering van de rijksincassovisie. Voor verbreding van het beslagregister moet aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan. Deze worden hieronder kort toegelicht.

Een gemeenschappelijk informatiemodel

Informatie-uitwisseling in het invorderingsdomein is nog maar zeer beperkt geautomatiseerd. Het beslagregister is daarin een van de eerste stappen. In het invorderingsdomein zijn nog geen informatiemodellen en specifieke standaarden ontwikkeld. In een informatiemodel leggen de samenwerkende partijen vast over welke type objecten zij gegevens zullen gaan uitwisselen en wat de uit te wisselen gegevens zullen zijn. Om gegevens te kunnen delen zal men moeten afstemmen welke definities, zowel qua betekenis als formaat, gebruikt zullen worden. Het domeinspecifieke informatiemodel is de basis voor het maken van formele afspraken over de gegevensuitwisseling tussen de partijen. Een dergelijk breed informatiemodel voor het invorderingsdomein is nog niet beschikbaar. Wel is de KBvG tijdens de ontwikkeling van het beslagregister gestart met een inventarisatie van gegevens die andere aan te sluiten partijen

¹⁵ Per 1 januari 2016

¹⁶ Inschatting van de KBvG

versie: 1.0

zouden moeten vastleggen in het beslagregister, zoals de beslagvrije voet en de onderdelen die daarbij bepalend zijn. Op het moment dat andere organisaties aansluiten op het beslagregister zal verdere specificatie en afstemming van de uit te wisselen gegevens plaats moeten vinden.

Architectuur en techniek

Om het mogelijk te maken om gegevens uit te wisselen tussen verschillende digitale systemen binnen de Nederlandse overheid beheert het Forum Standaardisatie een lijst met aanbevolen en verplichte open standaarden die gelden voor de (semi-) publieke sector.

Deze lijst met standaarden is niet verplicht voor de KBvG, maar wordt dat wel als het register een wettelijke status krijgt en er meerdere (semi-)overheidspartijen gebruik gaan maken van het register. Daarop vooruitlopend is de architectuur van het beslagregister gebaseerd op deze standaarden. In de project startarchitectuur wordt aangegeven middels de 'pas-toe-of-leg-uit lijst' in hoeverre de open standaarden van het Forum Standaardisatie zijn toegepast. Belangrijk daarbij is de toepassing binnen het huidige beslagregister van de standaard Digikoppeling, een set standaarden voor elektronisch berichtenverkeer tussen overheidsorganisaties. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van PKI Overheid certificaten voor authenticatie. Met de referentie van de standaarden van het Forum Standaardisatie wordt de interoperabiliteit met andere overheidssystemen gegarandeerd. Dit zal de aansluiting van andere organisaties op het beslagregister vergemakkelijken.

Het beslagregister wordt gehost in de datacenters van SNG (volledig redundant over twee datacenters). Het heeft een beschikbaarheid van 99,9 %. Omdat nu alleen de gerechtsdeurwaarders zijn aangesloten op het beslagregister wordt voor ontsluiting gebruik gemaakt van het interne SNG netwerk. Andere overheidsorganisaties zullen via het Diginetwerk¹⁷ toegang krijgen tot het beslagregister. Dit is een standaard netwerkvoorziening binnen de rijksoverheid op basis waarvan overheidsorganisaties op een beveiligde wijze met elkaar verbonden kunnen worden.

Beveiliging en privacy

Door het gebruik van Digikoppeling is een veilige en betrouwbare uitwisseling met overheidsorganisaties mogelijk. Ook het gebruik van Diginetwerk voor de connectiviteit met de andere overheidsorganisaties resulteert in een veilige en besloten netwerkverbinding voor overheden. Beiden zullen gebruikt worden bij de verbreding van het beslagregister.

In het beslagregister wordt de gebruiker steeds geïdentificeerd, geverifieerd (authenticatie) en zal moeten worden vastgesteld welke rechten de gebruiker krijgt/heeft op het gebruik van het systeem (autorisatie). Het registreren van beslagen vindt nu plaats op organisatieniveau. Alleen organisaties die zijn geauthentiseerd en geautoriseerd door de beheerder van het beslagregister krijgen toegang tot het beslagregister.

Vervolgens is op kantoorniveau gemakkelijk te achterhalen welke gerechtsdeurwaarder precies het beslag heeft gelegd. In geval van (lokale) overheden en andere overheidsorganisaties zullen de beslagen ook niet op persoonsgebonden niveau, maar op organisatieniveau worden gelegd en wordt ook een organisatie gebonden identificatie en authenticatie uitgevoerd.

Authenticatie

De toegang tot het beslagregister vindt plaats via Digikoppeling. Bij Digikoppeling wordt gebruik gemaakt van tweezijdige authenticatie waarbij zowel de client (verzender) als de server (ontvanger) zich bekend maakt met behulp van de PKI Overheid certificaten. Het verkeer in beide richtingen wordt versleuteld. Bij een geldig certificaat wordt zekerheid verschaft over de identiteit van de client en server. Op deze wijze wordt de identiteit van de aanleverende organisatie gegarandeerd.

¹⁷ Diginetwerk is een afsprakenstelsel voor het koppelen van besloten netwerken van de overheid. Via deze gekoppelde netwerken kunnen overheidsorganisaties onderling gegevens uitwisselen.

versie: 1.0

Autorisatie

Het kabinet heeft aangegeven dat om te beginnen de gerechtsdeurwaarders de gelegde beslagen moeten registreren in het beslagregister.

Uitgangspunt voor inzage in gegevens is doelbinding. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) bepaalt dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. In het kader van het beslagregister moet het verwerken en raadplegen van de persoonsgegevens bijdragen aan het doel van het beslagregister om onnodige kosten te voorkomen en om de beslagvrije voet te bewaken. Dit laatste kan alleen als (potentiële) beslagleggers inzicht krijgen in alle beslaggegevens. Autorisatie vindt plaats aan de hand van een toets welke gegevens voor een organisatie nodig zijn om de taken uit te voeren; alleen die gegevens mogen zij inzien.

Omdat een organisatie die gegevens registreert toegang krijgt heeft tot gegevens van andere beslagleggers op de zelfde debiteur is het noodzakelijk om goede audit trails aan te leggen zodat bewaakt wordt dat er gegevens geraadpleegd worden die niet strikt noodzakelijk zijn voor het uitoefenen van de taken.

Logging en audit trail

Gezien de privacygevoeligheid van de gegevens in het beslagregister is er veel aandacht besteed aan het loggen van de transacties en het aanleggen van een audit trail. Uitgangspunt bij de (audit)logging is: wie doet wat, waar en wanneer. Voor de audit trail is een aparte database server ingericht waarbij de gegevens worden vastgelegd: authenticatie, IP-nummer van de bevestigende organisatie, gebruikt clientcertificaat, identificatie van de achterliggende organisatie (bij knooppunten), datum en tijdstip, de functie (registreren beslag, doorhalen beslag). Separaat in de auditdatabase wordt het request- en responsebericht bewaard, zodat zichtbaar wordt welke gegevens opgevraagd en verstrekt zijn. Door middel van standaard rapportages kan worden gecontroleerd wie welke beslaggegevens heeft gewijzigd of geraadpleegd. Of de huidige voorzieningen voor bewaking van de privacy voldoen aan de eisen van de organisaties die nog aan gaan sluiten, zal nog moeten worden onderzocht.

Beheer

De Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders (SNG) is momenteel de beheerorganisatie voor het aanbieden van het beslagregister aan deurwaarders. Alle gerechtsdeurwaarders en een groeiend aantal lokale overheden zijn aangesloten bij SNG en communiceren via één standaard met verschillende basisregistraties en andere informatieverstrekkingen.

Door het beslagregister op te nemen in een bestaande (beheer)organisatie kunnen schaalvoordelen behaald worden.

Binnen de SNG is ondergebracht:

- Strategisch informatiemanagement, verantwoordelijk voor de beschikbaarheid en het functioneren van de primaire applicatie. Uit dien hoofde is die betrokken bij nieuwe ontwikkelingen, het ontwerp van architectuur en beheerwerkzaamheden.
- Het technisch beheer van het register, verantwoordelijk voor ontwikkeling en beheer van de onderliggende IT-Infrastructuur.
- Technisch en functioneel applicatiebeheer; verantwoordelijk voor het beheer van de applicaties van het beslagregister. Het applicatiebeheer speelt tevens een belangrijke rol bij de uitrol naar alle gerechtsdeurwaarders en andere gebruikers.
- Verdere ontwikkeling van het register dat op projectbasis wordt uitgevoerd door Ambrero.

Indien meerdere overheidsorganisaties gebruik zullen maken van het beslagregister en mogelijk ook deelnemen in de governance van het beslagregister is de vraag of het beheer bij de SNG ondergebracht moet blijven. De SNG is toch primair ingericht door de gerechtsdeurwaarders. Indien de SNG ook aangestuurd wordt vanuit andere opdrachtgevers kan dat in conflict komen met de belangen van het bestuur van SNG. Anderzijds biedt de SNG voorzieningen die passen bij de toekomstige ontwikkelingen rondom het beslagregister. Zo ontsluiten zij al een aantal

versie: 1.0

basisregistraties via Digipoort zoals Basisregistratie Personen, Basisregistratie adressen en gebouwen, het Handelsregister, en de RDW-registers. Oprichting van een tweede Stichting specifiek met het doel om het register te beheren zou een mogelijke oplossing kunnen zijn.

Eigenaarschap

Op dit moment ligt het eigenaarschap van het beslagregister bij de KBvG. In de eerste periode van gebruik zijn het ook alleen de gerechtsdeurwaarders die het register mogen gebruiken. Echter wanneer in een later stadium ook andere partijen gaan aansluiten, is de verwachting dat het eigenaarschap en de governance op het register wijzigt. De KBvG moet bereid zijn om te zijner tijd het eigenaarschap van een breder register aan een andere partij te laten en de governance op het register te gaan delen dan wel over te dragen. De vorm waarin de governance moet worden gegoten zal nog nader moeten worden onderzocht. In soort gelijke situaties wordt vaak overgegaan naar een consortium of stichtingsvorm.

Bijlage 4b Toelichting beslagregister door KBvG

In onderstaande het verslag van het gesprek met de heer Jan de Swart, bestuurslid van Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG heeft het huidige beslagregister ontwikkeld.

Algemeen

De KBvG is de beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders en heeft tot taak een goede beroepsuitoefening door de leden en van hun vakbekwaamheid te bevorderen. Nederland telt ongeveer 900 gerechtsdeurwaarders die werkzaam zijn bij 180 kantoren.

De KBvG beheert het Digitaal beslagregister voor gerechtsdeurwaarders (DBR). Dit is een digitaal systeem voor de inschrijving van de door het bestuur van de KBvG bij Reglement aangewezen beslagen die zijn gelegd door een gerechtsdeurwaarder in het kader van de uitoefening van zijn wettelijke taak als openbaar ambtenaar.

Ontstaan van het beslagregister

De ontstaansgeschiedenis van het beslagregister gaat meer dan vijf jaar terug. In 2012 is het voornemen tot het ontwikkelen van het beslagregister benoemd in de rapportage 'Paritas Passé'. In deze KBvG-rapportage zijn de knelpunten onderzocht van de groep schuldenaren die in een problematische schuldsituatie verkeerde. Eén van de uitkomsten van deze rapportage was het voornemen een landelijk beslagregister te ontwikkelen.

In april 2013 heeft het Kabinet de KBvG gevraagd een onderzoek te laten doen naar de wijze waarop dit beslagregister vorm moet krijgen. Vervolgens heeft de KBvG in dit verkennende onderzoek ook een concept-ontwerp van een mogelijk beslagregister laten maken. Dit verkennende onderzoek heeft ertoe geleid dat de ontwikkeling van het beslagregister is gestart.

Project 'Ontwikkeling van het beslagregister'

Voor de ontwikkeling van het beslagregister heeft de KBvG een subsidie van € 500.000,- ontvangen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Een voorwaarde verbonden aan deze subsidie betrof de goedkeuring van ICTU over de voortgang en resultaten van het project van de ontwikkeling van het beslagregister. Er is voor dit project een stuurgroep ingesteld die bestond uit: Dhr. J. de Swart (bestuurslid KBvG), Mevr. K. Weisfelt (directeur KBvG), drie gerechtsdeurwaarders (voor de praktijkervaring), data-analisten (voor de technische realisatie).

Het project bestond uit drie fasen:

1. Vooronderzoek: van 01-08-2013 tot 01-02-2014
2. Bouw: van 01-06-2014 tot 01-12-2014
3. Uitrol: van 01-12-2014 tot 01-11-2015

Fase 1: Vooronderzoek

In het vooronderzoek is uit vier partijen uiteindelijk Davinci gekozen als partij om het onderzoek (en functioneel ontwerp) daadwerkelijk uit te gaan voeren.

Fase 2: Bouw

Ook voor de fase 'Bouw' van dit project zijn in eerste instantie vier partijen uitgenodigd. De opdracht voor de bouw van het beslagregister is uiteindelijk gegund aan Ambrero. De eerste conceptversie van het beslagregister is op 01-09-2014 opgeleverd. De 'go-live'-versie van het beslagregister was gereed op 01-12-2014. Het beslagregister bestaat uit de registratie van een beslag met de kenmerken: BSN-nummer van burger, RSIN van de derde-beslagene, beslagleggende gerechtsdeurwaarders(-organisatie), hoogte vordering waarvoor beslag is gelegd,

versie: 1.0

beslagvrije voet, datum beslag. Na de oplevering is de KBvG begonnen met de uitrol naar haar leden. Het gehele project is binnen tijd en budget uitgevoerd.

Fase 3: Uitrol

Vanaf 01-01-2016 zijn de leden van de KBvG op grond van een verordening en reglement verplicht een bepaald type beslaglegging te registreren in het beslagregister. Het werken met het beslagregister was voor veel leden een duidelijke omslag in hun werkwijze waar ook de nodige investeringen (kosten voor software-/systemaanpassingen) mee gemoeid gingen om de noodzakelijke aanpassingen te realiseren. Een uitdaging hierbij was dat niet alle specificaties van het nieuwe beslagregister op eenzelfde wijze in de (archief-)systemen van de gerechtsdeurwaarders zijn vastgelegd. Er moest dus een grote conversieslag plaatsvinden. De KBvG heeft een deel van deze 'frictiekosten' voor haar rekening genomen, dit op de voorwaarde dat de aansluiting op het beslagregister uiterlijk 1 november 2015 was gerealiseerd.

Naast het registreren van nieuwe beslagleggingen is vanaf januari 2016 ook begonnen met het overbrengen van toen nog lopende beslagleggingen die nog in de verschillende archiefsystemen van de gerechtsdeurwaarders waren vastgelegd. De inschatting is dat er bij de gerechtsdeurwaarders ongeveer 175.000 lopende beslagleggingen waren die moesten worden overgebracht naar het beslagregister. Overigens zijn er daarnaast bij andere instanties, naar schatting, ook nog ongeveer 800.000 lopende derdenbeslagen die naar een mogelijk verbreed beslagregister zouden moeten worden overgebracht.

Het beslagregister in de praktijk

Het beslagregister functioneert sinds 1 januari 2016 op een goede wijze. De systemen en werkwijzen van de kantoren van de gerechtsdeurwaarders zijn aangepast naar het werken met het beslagregister. Zo zijn er in de systemen van de gerechtsdeurwaarders (automatische) koppelingen gemaakt met het beslagregister. Hierdoor is het mogelijk op effectieve wijze een nieuwe registratie in het beslagregister te doen.

Beheer en onderhoud

Het technisch beheer en onderhoud van het beslagregister is ondergebracht bij SNG (Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders). De daadwerkelijke hosting van het register is op twee datacenters (redundant). Daarnaast is er een helpdeskmedewerker beschikbaar voor alle vragen van de KBvG-leden over het beslagregister.

Privacy

Voor het gebruik en de verwerking van persoonsgegevens heeft de KBvG duidelijke afspraken gemaakt met de Autoriteit Persoonsgegevens. In deze afspraken is opgenomen dat de KBvG 'systeemverantwoordelijk' is en de gerechtsdeurwaarders 'gegevensverantwoordelijke'. Dit betekent dat de gerechtsdeurwaarders zich hiervoor ook hebben gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Mogelijkheden voor verbreding van het beslagregister

Technische mogelijkheden voor verbreding van het beslagregister

In het functioneel ontwerp van het beslagregister van de KBvG is al rekening gehouden met eventuele aansluiting van meerdere partijen. Om deze aansluiting effectief te kunnen laten verlopen zijn onder meer de volgende punten meegenomen in het beslagregister:

- Er is in de systemen van de kantoren een koppeling gemaakt dat een beslaglegging automatisch wordt gepubliceerd in het beslagregister. Dergelijke koppelingen kunnen als voorbeeld dienen voor nieuwe organisaties.
- Er zijn in het functioneel ontwerp van het beslagregister datavelden opgenomen voor nu nog niet gebruikte manieren van beslaglegging door andere organisaties. Deze datavelden worden nu nog niet gebruikt en zijn dichtgezet. Het gaat dan onder meer om datavelden voor:

versie: 1.0

- Beslag op inboedels/inventarissen.
- Beslag op motorvoertuigen.

Inhoudelijke doorontwikkeling van het beslagregister

Naast het beslagregister is er een aantal andere registers dat betrekking heeft op de vermogenspositie van burger. Er kan onder meer gedacht worden aan:

- De Verwijsindex Schuldhulpverlening (VISH)
 - Platform voor uitwisseling van gegevens tussen leden van de KBvG en leden van de Vereniging voor Schuldhulpverlening en Sociaal Bankieren (NVVK) m.b.t. personen die zich in een schuldhulptraject bevinden.
- Centraal Curatele- en bewindregister
 - Het register bevat een overzicht van de personen ten aanzien van wie een curatele is uitgesproken en personen waarvan het vermogen onder bewind is.
- Centraal Insolventieregister
 - Het Centraal Insolventieregister op Rechtspraak.nl bevat de gegevens van faillissementen, surséances van betaling en schuldsaneringen natuurlijke personen die in de lokale registers bij de verschillende rechtbanken worden bijgehouden.
- Basisregistratie Personen (BRP)
 - In de Basisregistratie Personen (BRP) staan persoonsgegevens van inwoners in Nederland en van personen in het buitenland die een relatie hebben met de Nederlandse overheid.

De KBvG schat in dat het wellicht effectief is wanneer, op termijn, de verschillende registers aan elkaar worden gerelateerd. Het hoeft niet een daadwerkelijke koppeling te zijn. Een online dashboard dat de informatie ophaalt uit de achterliggende systemen van verschillende partijen kan ook al veel extra inzichten bieden. Een probleem bij de realisatie van een dergelijk dashboard is dat er nog geen rechtsgrond is waar dit op kan worden gebaseerd.

Aandachtspunten voor implementatie

Voor aansluiting bij het (verbrede) beslagregister moeten partijen rekening houden met, onder meer, de volgende factoren:

- Overbrengen van lopende beslagleggingen is complex (en vergt extra investeringen). Deze investering is gerechtvaardigd door de effectiviteitswinst die organisaties in hun werkprocessen gaan boeken.
- De lopende beslagleggingen zijn in verschillende systemen van een organisatie vastgelegd.
- Juridische afhechting is van belang. Aan het registreren van een beslaglegging moet een ambtshandeling ten grondslag liggen.
- Het organiseren van beheer en onderhoud aan het systeem.

Bijlage 5 Informatiebeveiliging van het beslagregister

In deze bijlage gaan we in op de informatiebeveiliging van het beslagregister waarbij nadrukkelijk wordt stilgestaan bij 'data privacy', de beveiliging van persoonsgegevens. Het beslagregister bevat persoonsgegevens en de KBvG dient daarom, conform wet- en regelgeving, als eigenaar van het register zorg te dragen dat de gegevens op een goede wijze worden beschermd. We beschouwen ook de toekomstige situatie waarbij mogelijk meerdere overheidsorganisaties gebruik gaan maken van het beslagregister.

Ontwikkeling wetgeving data privacy

De huidige nationale privacywetgevingen in de EU zijn gebaseerd op de '1995 EC DP Directive 95/46/EC' en worden per 25 mei 2018 vervangen door de General Data Protection Regulation (GDPR). In aanloop naar deze wetgeving heeft de Autoriteit Persoonsgegevens in Nederland per 1 januari 2016 al een aanvulling op de huidige wetgeving geïntroduceerd, de 'Meldplicht datalekken'.

In de data privacy wetgeving worden twee rollen onderscheiden:

- Verantwoordelijke ('verwerkingsverantwoordelijke' in de GDPR): degene die, met betrekking tot persoonsgegevens, alleen of samen met anderen, het doel, de voorwaarden en de wijze van verwerking bepaalt.
- Bewerker ('verwerker' in de GDPR): degene die persoonlijke gegevens verwerkt in opdracht van de verantwoordelijke.

In onze visie is de KBvG eigenaar van het beslagregister en daarmee ook de systeemverantwoordelijke. De gerechtsdeurwaarders zijn eigenaar van de gegevens en daardoor verantwoordelijke. SNG verwerkt de gegevens en is technisch beheerder van het systeem en moet daarom worden gezien als bewerker en technisch facilitator.

Inrichting governance beslagregister

De KBvG is eigenaar van het DBR en is voor het beheer en de ontwikkeling van het DBR opdrachtgever van de SNG. De afspraken en verantwoordelijkheden tussen de KBvG en SNG zijn opgenomen in een contractdocument. Daarnaast is één van de bestuursleden van de KBvG ook bestuurslid van SNG.

Het bestuur van de KBvG heeft een speciale commissie ingesteld voor het toezicht op het DBR: de Commissie Beheer Beslagregister. In deze commissie hebben zitting: een bestuurslid KBvG, lid van ledenraad KBvG en een aantal vakspecialisten. Deze commissie vergadert eens per kwartaal, mede op basis van de rapportages die zij ontvangt van SNG. In deze kwartaalrapportages wordt een aantal gebruiks- en verbruiksstatistieken van het DBR weergegeven, zoals ondermeer: het aantal bevragingen, het type bevragingen, het aantal 'incidenten'.

In 2016 is het DBR gestart, de KBvG ziet dit jaar als een transitiejaar waarin partijen (KBvG en gerechtsdeurwaarders) vertrouwd moeten raken met het gebruik van het DBR en de (toezichts)vraagstukken die daarbij spelen. Voor het toezicht op het DBR heeft de KBvG de benodigde structuur- en overlegvormen georganiseerd, dit is in dit gespreksverslag verder beschreven. Een belangrijke uitdaging vormt de komst van 'General Data Protection Regulation', die in 2018 van kracht wordt. Dit heeft tot gevolg dat een deel van de eisen aan de KBvG met betrekking tot het toezicht op het gebruik en de naleving van de contracten met SNG, strenger kan worden als gevolg van de hogere sanctie bij het niet nakomen van de wetgeving.

Toezicht op gebruik beslagregister door gerechtsdeurwaarders

De KBvG heeft een verordening en een reglement opgesteld waarin de leden de rechten, plichten en spelregels betreffende het gebruik van het beslagregister kunnen lezen. Het beslagregister is alleen te gebruiken voor een ambtshandeling door een gerechtsdeurwaarder, en niet voor andere verhaalsacties voor commerciële incassotrajecten. Naast de verordening en het reglement is in de afgelopen jaren veel gecommuniceerd door de KBvG (onder andere op de website en nieuwsbrieven) over de functie en het gebruik van het beslagregister. Eerder is beschreven dat er vanuit de toezichtsfunctie van KBvG (in de rol als systeemverantwoordelijke) op SNG (in de rol als bewerker) diverse rapportages en momenten van afstemming zijn over het daadwerkelijk gebruik van het beslagregister.

versie: 1.0

Uiteindelijk zijn het echter de gerechtsdeurwaarders zelf die ervoor moeten zorgen dat zij 'compliant' zijn aan de van toepassing zijnde wetgeving (denk aan de Wbp) en de verordening en het reglement van het beslagregister. In dit kader wordt nog gewezen op het feit dat het niet-nakomen van de verplichtingen inzake het beslagregister kan leiden tot tuchtrechtelijke sancties. De verbreding van het beslagregister zorgt voor een toename van de hoeveelheid gegevens in het beslagregister en de hoeveelheid personen die toegang krijgen tot het beslagregister. Dit houdt in dat de organisatie, processen en procedures voor het verkrijgen van toegang tot het beslagregister hoogstwaarschijnlijk moet worden ingericht op de grotere toestroom van werkzaamheden.

Verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging beslagregister

De persoonsgegevens die worden verwerkt in het beslagregister worden door de wetgever als gevoelige persoonsgegevens geclassificeerd. Dit betekent dat een verhoogd niveau van informatiebeveiliging gewenst is. De KBvG is als verantwoordelijke verantwoordelijk voor de bescherming van de persoonsgegevens die door hun leden (de gerechtsdeurwaarders) worden aangeleverd. De KBvG borgt dit onder meer door:

- Data privacy en informatiebeveiliging op te nemen in contracten en andere overeenkomsten
- Verkrijgen van 'assurance' op naleving door:
 - Certificering (bijvoorbeeld ISO27001/2)
 - Uit laten voeren van audits en het opvragen van audits die in opdracht van andere partijen worden uitgevoerd
 - Monitoren van de geleverde service (bijvoorbeeld security incidenten, beschikbaarheid, verloop en kwaliteit van changes, responstijden).
 - Opstellen van beleid met betrekking tot data privacy en informatiebeveiliging

Maatregelen informatiebeveiliging

De KBvG en SNG hebben een reeks aan maatregelen getroffen om te zorgen voor het juiste niveau van informatiebeveiliging. Hieronder een beperkte greep uit de maatregelen die zoal zijn getroffen:

- De gegevens zijn zowel tijdens transport als tijdens de opslag versleuteld
- Gebruikers loggen aan met gebruikmaking van PKI
- Data privacy en security worden standard meegenomen in de changemanagement processen. Tijdens de testfase wordt bijvoorbeeld ook geverifieerd of autorisaties correct werken
- SNG voert regelmatig penetratietesten uit om security kwetsbaarheden vast te stellen.
- Een reeks van documenten en verordeningen beschrijft de policies voor data privacy en informatiebeveiliging
- De architectuur is ingericht volgens de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA) die vereist dat informatiebeveiliging wordt meegenomen
- Er is logging en audittrailing ingericht in de DBR die het mogelijk maakt om de oorzaak en de ernst van beveiligings en data privacy incidenten in te schatten.
- Autorisatie gebeurt op organisatieniveau (gerechtsdeurwaarder). De gerechtsdeurwaarders worden door de KBvG geaudit op rechtmatig gebruik van het register door onafhankelijke auditors.

Audits informatiebeveiliging

De KBvG en SNG hebben een professionele inrichting van het beleid voor informatiebeveiliging en risicomanagement, passend bij de vereisten vanuit wet- en regelgeving en aansluitend bij de moderne 'industry standards' voor informatiebeveiliging. Borging van de informatiebeveiliging vindt onder meer plaats door audits.

Zoals al eerder vermeld laat de KBvG regelmatig audits uitvoeren bij de gerechtsdeurwaarders om zekerheid te krijgen over de wijze waarin zij zich aan de verordening van het beslagregister houden. Daarnaast worden ook regelmatig audits uitgevoerd bij SNG op het vlak van informatiebeveiliging en data privacy. Dergelijke audits verschaffen inzicht in de mate waarin SNG aan data privacy en informatiebeveiligingseisen voldoet die in contracten tussen externe partijen en de SNG zijn afgesproken. SNG voert zelf ook audits binnen de eigen organisatie uit en bij hun leveranciers om het niveau van beveiliging vast te stellen. De ISO27001 standaard wordt hierbij

versie: 1.0

als norm gehanteerd. Er is gekozen voor een audit op grond van de ISO 27001 norm omdat deze norm als security standaard specifieke beheersmaatregelen geeft voor de beveiliging van verschillende onderdelen van een organisatie, alsmede omdat ook bij de Nederlandse overheid de ISO 27001 de gangbare norm is.

Naast de audits stelt SNG een kwartaalrapportage op die elk kwartaal binnen de KBvG wordt besproken.

Conclusies informatiebeveiliging verbreed beslagregister

De informatiebeveiliging van het huidige beslagregister is door eigenaar KBvG en beheerorganisatie SNG professioneel ingericht en functioneert naar behoren. De governance structuur, de inrichting van de informatiebeveiliging en de 'assurance' op de inrichting van informatiebeveiliging voldoen aan de wettelijke vereisten en voldoen aan de 'industry standards' zoals ISO27001 voor informatiebeveiliging. Wanneer er een verbreding van het beslagregister zal plaatsvinden en deze gebaseerd zal worden op het huidige beslagregister is er een aantal aandachtspunten:

- Ten eerste is er het vraagstuk van 'eigenaarschap' van het beslagregister, een vraagstuk dat benaderd zal worden vanuit de juridische basis die onder de verbreding van het beslagregister ligt. Een mogelijke optie is dat het eigenaarschap van het beslagregister bij de KBvG blijft liggen. In dit geval zal het aantal medewerkers binnen de KBvG-organisatie dat zich bezighoudt met informatiebeveiliging moeten worden uitgebreid. De hoeveelheid gegevens en aangesloten overheidsorganisaties bij een verbreed beslagregister rechtvaardigt ook dat er bij de eigenaar medewerkers worden aangesteld die zich specifiek met data privacy en informatiebeveiliging bezighouden. Wij kunnen ons echter ook voorstellen dat er een (nieuwe) organisatie wordt ingericht voor het eigenaarschap van een verbreed beslagregister. Deze eigenaar kent dan een eigen data privacy en informatiebeveiligingsfunctie en de KBvG is dan, net als de aansluitende overheidsorganisaties, 'klant' van deze eigenaar die gegevens verwerkt op verzoek van de klant. Het kan ook dat KBvG er tussenuit gaat en gerechtsdeurwaarders direct een contract met de nieuwe eigenaar hebben. KBvG blijft dan ons inziens wel de regels voor het gebruik vaststellen en de controles daarop.
- Een tweede aandachtspunt betreft de technische inrichting van de informatiebeveiliging van het beslagregister. Onze indruk is dat de SNG voldoende geëquipeerd is om deze functie te vervullen. De invulling van deze functie door SNG wordt nog verder versterkt wanneer zij de reeds geplande verbeteringen op het gebied van informatiebeveiliging (onderdeel van het security jaarplan) gaan doorvoeren zoals het:
 - vergroten van de 'awareness' ten aanzien van informatiebeveiliging bij de medewerkers van SNG en bij de externe partijen waar SNG mee samenwerkt.
 - verbeteren van met name de functionele beschikbaarheid van het systeem waarvoor wordt een end-to-end monitoring wordt opgezet.

De aanleverende organisaties zullen (als mede-verantwoordelijke), net als de beheerorganisatie van het beslagregister zelf, ook aan de data privacy wetgeving en verschillende 'industry standards' op het vlak van informatiebeveiliging moeten voldoen. Dit betekent dat de wijze waarop gegevens door de aan te sluiten organisaties moeten worden aangeleverd aan het DBR vrij complex kan zijn.

- Een derde aandachtspunt voor de verbreding van het beslagregister betreft de inrichting van de informatiebeveiliging in de praktijk. Op dit vlak zijn de volgende aandachtspunten in het onderzoek naar boven gekomen:
 - Specifieke privacy en informatiebeveiligingsaudits bij de gebruikers van het beslagregister (nu alleen nog de gerechtsdeurwaarders) verder intensiveren. Het is van belang dat wordt nagegaan of de raadplegingen inderdaad op de juiste gronden zijn gedaan.
 - Een privacy impact assessment op het verbrede beslagregister uitvoeren.
 - Het is ook verstandig om, vanwege de transparantie naar de betrokkenen, te zorgen voor:
 - Eenduidige processen voor het afhandelen van data privacy incidenten en inzage/correctie verzoeken van de betrokkenen
 - Verstrekken van informatie aan de betrokken over wat er met hun gegevens wordt gedaan en hoe zij een inzage/correctie verzoek kunnen indienen.